ԺԱ. ՏԱՐԻ 2979 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 27 ԲԱՂՕՑ 4386 8 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1894 13 ՌԷՃԷՊ 1311 ՇԱԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	կանխիկ արժէք	150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ	» »	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	Ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ	»	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր.	Տարեկան	Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ		Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 8/20 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, 1894

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ԽԱՍԳԻՒՂԻ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ ՄԱՀԸ

Խասգիւղ իւր նահապետը կորոյս, և Հայ Ազգն իւր սակաւաթիւ պատուական եկեղեցականներէն մին։

Տ. Արթունի աւելի քան հարիւրամեայ քահանայն վերջապէս Ս. Ծննդեան գիշերը չուեց դէպ այն Յաւիտենականութիւն, դէպ այն Անմահութիւն, որոյ վրայ իւր բոլոր կեանքին մէջ չէր դադրած խորհելէ, և խօսելէ։

Հայ քահանայից այս պատուականագոյնը, հայ քարոզիչներու ամենէն աւելի հաւատացեալը՝ մեռաւ, մինչեւ վերջը պահելով իւր մտաց պայծառութիւնն, իւր հոգւոյն արիութիւնն, իւր սրտին բարութիւնը՝ նուաղեալ մարմնոյ մը մէջ որ քիչ քիչ անշնչացաւ՝ կանթեղի մը պէս որ կը մարի զի՛ իւղն հատած է։

Անմիջական պատճառ մահուան եղաւ ծերերուն յատուկ հիւանդութիւնը, դժուարամիզութիւն, մէզի և արեան խառնում և սրտի տկարութիւն։ Բայց արդէն քանի տարիէ ի վեր Մահն զգալի կ'ընէր ինքզինք, և ծերունի աւագ երէցն, որոյ հաւատքը ֆիզիքական կազմուածին չափ զօրեղ էր և հաստատուն, ամէն վայրկեան պատրաստ էր իւր հրաժեշտի ողջոյնը տալու անցաւոր կենցաղին։

Իւր կենաց պարագաներուն վրայ Արեւելք մէջ խօսուած է արդէն, և աւելի ընդարձակ պիտի խօսուի, այնպիսեաց կողմէ որք մօտէն ճանչած են զինք։ Ֆիզիքական ու բարոյական այս տոկուն կազմուած արեւելեան գաւառներու կենսարար հիւթովը սնած էր ի մանկութենէ. զի Տ. Արթունի Երզնկացի էր։ Իւր կեանք գրեթէ հաւասար երկու կէսերու կը բաժնուի. աշխարհականութիւն և քահանայութիւն։ 62 տարիէ հետէ քահանայ ձեռնադրուած էր (1832ին, երբ արդէն անցուցած էր քառասունը)։ Իւր կեանքին առաջին կէսը բոլորած էր ուսանելով և ուսուցանելով. զի վարժապետութիւն իւր գլխաւոր զբաղումն եղած էր աշխարհականութեան մէջ։ Իւր քահանայի կեանքն, առաջին տարիներուն մէջ մանաւանդ, շատ մը եպիսկոպոսներու կեանքէն աւելի արկածալից եղած է։ Իւր կրօնային համոզումներուն քաջութիւնն ունեցած և անոնց համար՝ հին ժամանակներու մէջ՝ նոյն իսկ հալածանք կրած է ազգային շրջանակի մէջ։ Ս. Գիրքն, Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ պատմութիւնն և Ս. Հարց աւանդութիւններն հասկցած է այնքան պարզօրէն որքան քրիստոնէական հաւատքով։ Եւ իրեն տրուած է ապրիլ այնքան երկար ժամանակ որ տեսած է իրեն դէմ գրգռուած նախապաշարումներուն մարիլն և անհետիլն։

Ամենէն պերճախօս օրինակն էր Տ. Արթունի՝ քահանայից քարոզելու կարողութեան, երբ հաւատարմապէս օժտուած են հաւատքով և հմտութեամբ։ Երբեք չէր դադրեր կարդալէ, եկեղեցական նոր գրուածներու մանաւանդ միշտ տեղեակ էր, և երբեք առիթը չէր փախցներ ժողովրդին խօսելու։ Այս սիւնակներու մէջ իսկ նկարագրուեցաւ իւր վերջին քարոզն՝ անցեալ Զատկին՝ Ս. Ստեփաննոս եկեղեցւոյն մէջ որոյ մեծագոյն զարդն էր ինք։ Եւ մեզ տրուեցաւ լսել նաեւ իւր հրապարակային վերջին ճառ, անցեալ տարւոյ ամրան, յաւարտ քննութեանց Ս. Ներսէսեան վարժարանի, երբ դողդողուն ծերունին ոտք ելաւ, և խօսքն ուղղելով աշակերտներուն, 20 վայրկեան խօսեցաւ քրիստոնէական կենցաղավարութեան վրայ, Դպրոցէ ետքի կեանքին փորձութիւններուն վրայ, և անոնց դիմակալելու միջոցներուն վրայ։

Քիչեր գիտեն, բայց նոյն իսկ հոգելոյս Պատրիարքին բերնէն լսուած է, թէ Տ. Արթունի քահանայն եղած էր պատճառ Ներսէս Վարժապետեանի եկեղեցականութիւն ընդունելուն։ Վարժապետեան կը պատրաստուէր Թարգմանի պաշտօնով Խրիմ երթալու 1854ին, երբ՝ ի Պէօյիւքտէրէ՝ Տ. Արթունի ետ կը դարձնէ զնա, կը բերէ Խասգիւղ, հոն նախ վարժապետ կը կարգէ, և ապա կը համոզէ վարդապետ ձեռնադրուելու։ Տ. Արթունի քահանայն եղած է նաեւ գլխաւոր ջատագով Ներսէս Վարժապետեանի Պատրիարք ընտրուելուն։

Միայն հիմա չէ որ մաս մը եկեղեցականք կը թերանան իրենց պարտաւորութիւններուն։ Տ. Արթունի տարիներ առաջ՝ կը գիտէ որ Խասգիւղի քահանայք առտուն կանուխ եկեղեցի չեն գտնուիր։ Ճարահատեալ, անսովոր ժամու մը մէջ եկեղեցւոյն զանգակն հնչեցնել կուտայ, և լուր կը ղրկէ քահանաներուն թէ «Մանր ննջեցեալ մը կայ»։ Կը վազեն կուգան քահանայք։ «Ո՞վ է մեռնողը, Տէ՛ր Հայր»։ —«Մեռնողը, Ս. Ստեփաննոսն է մեռնողը» կը պատասխանէ, և հոն ալ ի բերան մնացեալ պարտազանց քահանաներուն ուղղուած քարոզ մը կը խօսի թէ ինչպէս խանութները պիտի գոցուէին եթէ առեւտրական մարդիկ առտուն կանուխ իրենց գործին չվազէին, անանկ ալ թէ բարոյական և թէ նիւթական եկեղեցին կը գոցուի եթէ իւր պաշտօնեայք այդքան անձնասէր և ծոյլ ըլլան։

Իւր ուղղախօս և անշահախնդիր ոգւով, պատկառելի եղած էր պերճ դասուն մէջ իսկ, ուր ոմանց ականաւորաց ամենէրէցն եղած և իւր ազդեցութիւնն ի գործ դրած է՝ հարիւրաւոր հայ երիտասարդներու համար լաւ դիրքեր ձեռք բերելով։ Տ. Արթունի հինգ զաւակ ունեցած էր, որոց երկուքին՝ ողբացեալ Տքթ. Արթունիի և Օր. Նոյեմի մահերն իրեն համար մէկ մէկ վէրք առիթ եղան գործնականապէս ցոյց տալու թէ այն հաւատք զոր ուրիշներու կը քարոզէր՝ պաշտօնական սին բանաձեւ մը չէր իրեն համար։ Նոր ժամանակներու մէջ դուզն ուրեք տեսնուած էր հօր սիրտ մը որ այնքան քրիստոնէաբար դիմէր իւր սիրելի զաւակաց կորուստն, և իւր սուգն իսկ միջոց մ'ըներ՝ Յաւիտենականութեան և Հոգւոյ անմահութեան անմահ վարդապետութիւններն յաղթեալ շեշտելով խորապէս դրոշմելու քրիստոնեայ սրտերու մէջ։

Բ. Ք.

ԺՈՔԱՅ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆՑ ԵՒ ՀԱՅՈՑ ՄԷՋ

1872ին, Տփղիս էի, ռուս գիմնազիոնին կ'աշակերտէի, և յարաբերութեան մէջ էի հոն պաշտօնավարող ռուս գնդապետի մ'ընտանիքին հետ։ Օր մը, գնդապետին կինն ինձմէ խնդրեց գրել Փեթերպուրկի գրավաճառի մը, որպէս զի Մօրիս Ժօքայի գործերէն քանի մը հատոր ղրկէ իրեն։

«—Երեք շաբաթ է որ, ըսաւ տիկինն, Խլանովի շքեղ մատենադարանէն կը խնդրեմ և չեմ կրնար ստանալ։ Այսօր իսկ հարցուցի թէ ինչու համար քանի մը օրինակ աւելի չունի, և պատասխանեց թէ ինչ որ Փեթերպուրկէ բերել կուտայ Ժօքայի գործերէն՝ կը սպառի անմիջապէս։ Խնդրեմ այս գործս դուք տեսէք։ Ամուսնոյս մէկ նախկին բարեկամը քանի մ'ամիս առաջ պատմեց ինձ թէ Հունգարիոյ մէջ երկու մեծ բանաստեղծք կան, Ժօքայ և Բէդէօֆի։ Երկուքն ալ գործօն դեր կատարած են արդէն, իրենց ընիկ կառավարութեան հրամանաւ լրացուցած են իրենց զինուորական ամեն պարտաւորութիւնները, և հիմա Ժօքայ գրական ասպարէզին վրայ կը շարունակէ ծառայել իւր երկրին։ Որչափ փառաւոր պէտք է ըլլան վիպասանի մը դիւցազունք երբ ինքն իսկ այնքան պատուական մարդ մ'է։»

Գնդապետին կնոջ նոյն օր ինձ ըսածն յետոյ ուրիշ շատերէ ալ լսեցի։ Յ'Օտեսա, Պ. Բոբովի տան մէջ, ճանչցայ տանտիրոջ մէկ մանկամարդ ազգականուհին, որ կը զարմանար երբ Հունգարիոյ վրայ դէշ խօսէին իւր առջեւ։(*) «Չէք ճանչնար Մաճառները, կ'ըսէր։ Չէք կարդացած Ժօքայը։ Կարդացէք անոր գործերն և յետոյ խօսեցէք, եթէ կամիք։» —1883ին կը խօսակցէի շատ ուսեալ ռուս ծերունւոյ մը հետ, դասատու Օտեսայի աղջկանց բարձրագոյն վարժարանին մէջ։ —«Մաճառք մեր դրացիներն են, բայց չենք ճանչնար։ Ես ինքս ալ պիտի չհետաքրքրուէի Մաճառներուն, եթէ առիթ ունեցած չըլլայի Ժօքայի վէպերը կարդալու։ Անոնք այն աստիճան շարժեցին հետաքրքրութիւնս որ ձեռնարկեցի մատենադարան մը լեցնել Հունգարիոյ և Մաճառստանի վրայ խօսող գիրքերով։»

Մաճառ անուանի գրագէտին այն վէպերը զորս Ռուսք ամենէն աւելի կը սիրեն՝ անոնք են որ «Վէսթնիք Եւրոպի» ռուսերէն թերթին մէջ մաս առ մաս թարգմանուած են։ Յիշատակելի են «Մաճառ Նաբոբը», «Սեւ Ադամանդները», «[illegible]», «[illegible]», են։ Դուզն ուրեք այս գործեր բուն մաճառերէնէ թարգմանուած են։ Ընդհանրապէս գերմաներէն կամ ֆրանսերէն թարգմանութեանց վրայէն թարգմանուած են ռուսերէնի։ Ռուս լրագիրք մեծ հետաքրքրութեամբ կը հետեւին Ժօքայի գործերուն, վերջին հրատարակութիւններուն մանաւանդ։ Փեթերպուրկի Նիվա պատկերազարդ շաբաթաթերթն որ 40,000 բաժանորդ ունի, անցեալ տարի հրատարակեց Ժօքայի մէկ գեղեցիկ պատկերն և ընդարձակ յօդուած մը անոր գիրքերուն վրայ։ «Ոչ մէկ բանաստեղծ, ըսաւ ռուս թերթն, իւր կենդանութեան այսքան չէր փառաւորուած իւր ազգին կողմէ։ Ժօքայի գործերն ինքնին կատարեալ գրականութիւն մը կը կազմեն։ Մաճառ ժողովուրդը միշտ հասկցած է իւր սիրական գրագէտն, և այսօր յանձնաժողով կը մեծարէ և կը պաշտէ զնա։»

Ակամայ միտքս կուգայ Թուրքէնիեւ։ Երբ մեծանուն ռուս վիպասանն իւր վերջին շունչը փչեց, Փեթերպուրկի քաղաքային խորհրդոյն մէջ հարցուեցաւ թէ մայրաքաղաքին ներկայացուցիչք պիտի մասնակցին յուղարկաւորութեան։ Այն ատեն, անդամներէն մին ելաւ ըսաւ. «Առաջարկեալ հարցման պատասխանելէ առաջ, կ'ուզեմ գիտնալ թէ ո՛վ է Թուրքէնիեւ։ Ազդեցիկ պաշտօնատա՞ր մ'է արդեօք, մեծ վաճառական մը, կամ հարուստ մարդ մը։» Եւ դեռ որչափ Ռուսեր կան որք չգիտեն թէ ո՛վ էր, ինչ էր Թուրքէնիեւ։ Բայց ռուսական մեծ Տէրութեան մէջ անոնք որ կը ճանչեն զԹուրքէնիեւ՝ կը ճանչեն նաեւ զԺօքայ։

Ուրիշ արեւելեան ժողովուրդներ ևս կը ճանչեն մաճառ գրագէտն։ Հայ լեզուաւ կարդացած եմ իւր կարգ մը վէպեր, որք ըստ մեծի մասին թարգմանուած են Արեւելեան Մամուլ ամսաթերթին մէջ, որ կը տպուի Իզմիր 23 տարիէ հետէ։ Թարգմանութիւնը ֆրանսերէնի վրայէն ըրած է Պ. Մամուրեան։ Կարծեմ թէ Հայեր նաեւ թուրքերէնի թարգմանած են մաճառ հեղինակին գործերը, քանի որ Հայք թուրքերէն ևս կը հրատարակեն և Մաճառք սիրելի են ի Կ. Պոլիս։ Վրացերէն թարգմանութիւնք ևս կ'ենթադրեմ որ կան։ Արդէն, ինչ որ արեւելեան ժողովուրդի մը ախորժելի կուգայ, միւս արեւելեան ժողովրդոց մէջ ևս ընդունելութիւն կը գտնէ։ Տփղիսի հայերէն թերթ մը և Կ. Պոլսոյ Արեւելք քանիցս խօսած են Ժօքայի վրայ։

(Ռէվիւ տ'Օրիան.) Յ. ՉԷԼԻԿԱՐԵԱՆ

(*).—Ռուսք 1849ին մարտնչած են Մաճառներուն դէմ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ 1893ԻՆ

Թէմփսի մէջ Պ. տը Պլովից տարեկան տեսութիւն մ'ընելով Ֆրանսայի վրայ, հետեւեալ կերպիւ կը խօսի 1893 տարւոյն մէջ Ֆրանսայի գրական արտադրութեանց նկատմամբ.

Գրականութեան և թատերգութեան մէջ 1893 տարին արդիւնաշատ չեղաւ, զի այս գեղարուեստք ի խնդիր են նոր ուղղութեան մը, նոր նպատակակէտի մը, որ դեռ չէ գտնուած։ Նորութիւն մուծանողներէն շատեր յանդուգն [illegible] նոր և մեծամեծ գաղափարներ հաղթելու սխալը կը գործեն, և այս շփոթութեան արդիւնքն եղած բանը դուզն ուրեք կը բարձրանայ ֆրանսական դասական մատենագրութեան բարձրութեանց, և նոր փայլ մը չի տար երկրին։ Թատրոնը միայն մէկ հատ տեսնուած գեղեցիկ ողբերգութիւն արտադրեց, Պ. Բօռնիէի [illegible], զոր Գոմէտի Ֆրանսէզ սքանչելապէս ներկայացուց։ Ռընէսանս թատրոնը, տնօրէնութեամբ Տիկին Սառա Պէռնարի, ներկայացուց [illegible] անուն գործն Պ. Ժիւլ Լըմէդրի, գործ մը որ իւր իմաստասիրական և քաղաքական հայեցակէտներով 50 գիշեր շարունակ առ ինքն քաշեց բնաւ բազմութիւն մը հանդիսատեսներու, որք հրճուանօք գիտցին թէ ինչ ազնուութիւնն և թէ մեծ ողբերգուհւոյն գերազանցութիւնը նոր անձնաւորումի մը մէջ։ Նոր տարւոյն վերապահուած ըլլալ կը թուի աւելի թեթեւ և աւելի աղուոր գործեր, օրինակի համար Պ. Էմիլ Բայլրոնի Լէ [illegible] խաղն ի Գոմէտի Ֆրանսէզ, և ի Ռընէսանս տոմսաւոր «[illegible]» մը Պ. Սիլվէսդրի և Պ. Մորանի, [illegible] ի հեղինակներուն, որ կ'ըսուի թէ յոյժ գեղեցիկ գործ մ'է, և Տիկին Պէռնարի համար կը պարունակէ դեր մը որ իւր կարեւորագոյն դերերէն մէկն ըլլալ սահմանուած է։ Տարւոյն թատերական արտադրութեանց մէջ յիշատակելի է նաեւ Գոմէտի Ֆրանսէզի մէջ նորոգ ներկայացումն հելլենական թատերախաղի մը, Սոփոկլէսի «Անտիգոնէ»ին, թարգմանութեամբ Պ. Վաքըրիի, զոր շատ հաւատարմապէս և ուշագրաւ կերպիւ ներկայացուցին Պ. Մունէ Սիւլլի և Տիկին Պարդէ։

Տարւոյս գիրքերուն մէջ յիշատակելի է Պ. Հանրի Հուսէյի գիրքն «1814 և 1815» անուն։ Այս հրատարակութեան վրայ, ո՛չ շատ չանցած յուսալի է որ հեղինակն անդամ ընտրուի Ակադեմիոյ։ Իւր երկին կարեւոր հատորը վերաբերեալ է Նաբոլէոնեան աւանդութիւնը։ Պ. Ֆրէտէրիք Մասոնի գիրքը «Նաբոլէոն և Կանայք» անուն, Նաբոլէոնի Բօնաբարդեան աւանդութեան նոր կենդանութիւն տալու, մէկ համնելով Մեծին Նաբոլէոնի սրտին ամենէն զգայուն կողմերը, կանանց հետ իւր սիրոյ յարաբերութիւնները։ Պէտք է նաեւ յիշենք «[illegible] Յիշատակներն», որք «Մօռայի Յիշատակներուն» ահագին յաջողութեանն ետքն ալ մեծ ժողովրդականութիւն վայելեցին։ «Ս. Ֆրանչիսկոս Ասիզիի կենսագրութիւնը», զոր հրատարակեց (Ֆրանսացի բողոքական) Հովիւ Բոլ Սապաթիէ, տարւոյս ամենէն աւելի կարդացուած գիրքերէն մին եղաւ։ Շքեղ տպագրութեանց կարգին մէջ գլուխ կը համբուաց Ալէքսանդր Տիւմա Հօր «[illegible]» անուն վէպին սքանչելի պատկերազարդ տպագրութիւնն ի ձեռն Պ. Ժիւլէն Լը Պլանի, որոյ որդւոյն Աղեքսանդր Տիւմայի մէկ յառաջաբանովը, որով, իւր խօսքն ուղղելով իւր հանգուցեալ հօր, կը պախարակէ նիւթապաշտ գրականութիւնն և խենէշ նրբանութիւններ շօշափող վիպագրութիւնը։ Նոր տարւոյն մէջ Պ. Զօլա պիտի հրատարակէ նոր վէպ մը, իբրեւ արդիւնք Լուրտի կաթողիկ ուխտավայրն ըրած այցելութեան։ Անցեալ տարւոյն մէջ Պ. Զօլա ոչ սակաւ զայրմանք շարժեց՝ իւր (Սէտանի պատերազմին վրայ) Խորտակում («Տէպաքլ») անուն վէպին համար իւր սատրագրութեամբ գրելով թէ «Գիրքս ամենէն նշանաւոր երկասիրութիւններէն մէկն է այս»։

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷՆ

Ձմրան եղանակին ամենէն տխուր, մի և նոյն ատեն ամենէն տափակ կեանքը՝ գաւառներուն մէջ կը պատկերանայ։ Հեռուէն, շա՛տ հեռուէն անծայրածիր հորիզոնը կը տարածուի մշուշապատ ու ովկէանի հանգոյն. միապաղաղ, կաթնաթոյր, ադամանդէ մ'աւելի փայլուն ձիւնէ վերմակը ծածկած է ամբողջ արտ ու այգի, դաշտ ու ձոր. թանձր և ձեան ցոլացումին սպիտակացած ամպերու միակտուր զանգուած մ'երկար օրերէ ի վեր արդէն զրկած է մեզ երկնքի գեղեցիկ կապուտութենէն ու կենսաբեր Արեգին տաքցնող ճառագայթներէն։ Քաղաքին մէջ՝ անկանոն՝ տձեւ խրճիթները, [illegible] ուրուականներ, ձիւնէ թանձր կամ նուրբ պատանքով ծածկուած՝ տխուր և մելամաղձիկ երեւոյթ մը կ'ընծայեն. փողոցները գրեթէ ամայի, սառ կապած ու սահուն՝ դժուարանցանելի դարձած են. չկան այլ եւս նախկին մանկական համակ զուարթ համախմբումները. ամեն կողմ լռութիւն ու տխուր ընութիւնն ամբողջ մահաշշուկ, սարսափելի բան մ'ունի իւր մէջ՝ զոր պիտի ծնի ու չի ծնիր սակայն։ Հազիւ երբեմն միր գեղջուկներու և գլուխն ու երեսը ծածկած, կծկուած փութկոտ խանութպաններու քալելու, կամ լաւ եւս՝ վազելու անկանոն աղմուկը կուգայ վերջ տալ այդ ամայութեան։ Ասոնց անդին ծխաններու արձակած ոլոր-մոլոր ծուխն ու մէջ ընդ մէջ փողոցներու սոյն անկարգ աղմուկը կը յայտնեն սակայն թէ մարդերու խումբեր քաշուած, ամփոփուած կ'ապրին ուրախ կամ զուարթ, հանգիստ կամ տառապող։ Շուկային մէջ, խանութները կիսաբաց, ո՛չ եւս կայ նախկին ոգեւորութիւնը. սրճարաններն ամբողջ լի են երկրագործ, անգործ, ծեր դասակարգերուն ամենէ ժրաջան ներկայացուցիչներով. շա՛տ հեղձուցիչ, գարշահոտ է այդ Բաղոսեան տաճարներուն մթնոլորտը. օղիներու, ըմպելեաց տեսակ, թութունի բոյր մը անձնական կը տիրապետէ անոնց մէջ, և հոն այդ մարդիկ՝ անգիտակ իրենց վիճակին՝ տարօրինակ ոգեւորութեամբ մը կը ջանան խաղերու և ոգելից ըմպելեաց մէջ ինդրել իրենց մաշեցնող հոգերու ծանրածանր բեռները։ Դուրսը ցուրտն ու փուքը սաստիկ, սուր կորիզի մը պատճառաւ կորուածներուն չափ կսկծեցնող, կը քերթէ երեսդ։

Սակայն այս միօրինակ, հանդարտ ու տափակ կեանք նորօրինակ փոփոխում մ'է կրած այսօր։ Շուկան, տենդոտ ոգեւորութեամբ մը նպարավաճառները զանազան մրգեղէններու ցուցադրութիւններ կազմած՝ իրենց խանութը կը մտնեն ու

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (133)

ԺԻՒԼ ԼԵՐՄԻՆԱ

ԲԱՐԻԶԻ ԳԱՅԼԵՐԸ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ԿԱՐՄԻՐ ԱՏԵԱՆԸ

«Արդարեւ, հաստատութեան սորին պաշտօնեաները անոնցմէ դուրս կը հանէին մեռելներուն ոսկորներն ու մազերը՝ արհեստաւորներու ծախելու համար. այն ատենուան ատամնաբուժներն և Մօնֆօքոնի քարափին վարսայարդարները ապրանք գնելու կուգային, գիշերը, Գիւշըրի փողոցէն։

«Գիւշըրի փողոցին կողմէն, չէնքին ստորնամասին տակ բացուած դուռ մը յատկացուած է մեռելներուն։ Մեռելակառքերն հոն կ'երթան կը սպասեն իրենց բեռին։

«Մինչեւ Լուի-Ֆիլիփ ժամանակ, Օթէլ-Տիէօի չէնքերը ձախ եզերքին վրայ՝ գետակին մէջ կը մխրճէին ուղղաձգօրէն եւ գետնայարկերը, գիմացիններուն պէս, բացուածքներ ունէին գետին վրայ. բայց, 1840ին, այս բոլոր չէնքերը ետ քաշուած ըլլալով Մոնթէպէլլօ քարափին երկարաձգութեանը համար, կոյուղիներն ալ նեղցան և հետեւապէս այլափոխուեցան։

«Երբ մարդ դուրս ելլէ այդ սգաւոր տեղերէն, երբ նորէն գտնուի ազնուականի ճամբաներուն վրայ, օդը որչափ զովագին կերեւի, արեւին գգուանքները ինչ հաճոյապարգեւ են։»

Այսպէս կը գրէ ամենէն լուրջ գրագէտներէ մին, որ շատ ընդունակ չէ երեւակայական յափշտակումներու։

Եթէ այս նկարագրութեան այսքան կարեւոր տեղ մը տուինք, պատճառն այն է որ կուզէինք համոզել ընթերցողը թէ ճշմարտութիւնն յոյժ շատ անգամ գեր ի վեր է ամենէն արձակ ու քմշոտ երեւակայութենէն։

Զինքը Օթէլ-Տիէօի գետնափորները տանելէ առաջ ուզեցինք ապացուցանել իրեն թէ չինծու բան մը չէ այս, եւ կըրթնած ենք անկողմնակալ վկայութեան մը վրայ, զոր ամենէն սկեպտիկներն իսկ չեն կրնար հերքել։

Բայց պէտք է գիտնալ թէ, հնախօսութիւնը շատ անձուկ տեղ մը տուած է այս անհուն գետնափորներուն որք, անցեալ ժամանակներուն մէջ, կը հաղորդակցէին Նէլի աշտարակին ստորերկրեայ ճամբաներուն և նախկին Լուվրի հինաւուրց անյուշ բանտերուն հետ։

Յորմէ հետէ Փարիզի ստորնայարկերը խուզարկուած են՝ ջուրերու և կազի գետնուղւոյն համար, այս խորհրդաւոր խորշերը լեցուած են. բայց այն պահուն ուր տեղի կունենայ մեր տեսարանը, հազիւ թէ յայտնի էր անոնց գոյութիւնը։

Աչքերնուս առջեւ ունինք յատակագիծ մը որ մասն կը կազմէ Փարիզի Գայլերուն պաշտօնաթղթերուն և որ կ'ապացուցանէ թէ Պ. Լուֆի այցելած գետնայարկերուն ետեւը ընդարձակ գետնափորներ կը տարածուէին որոց մուտքին բացուածքը պատով գոցուած էր։

Հոն կը հրաւիրենք ընթերցողը մեզ հետեւելու, և որչափ ալ գարշանք զգայ մեզ հետ մտնելու այս խաւարակուռ և արհաւրալի տեղերը, համոզուած ենք որ բնաւ չպիտի վարանի լսելով երկու նախկին ծանօթներու ձայնը։

—Ա՛յ, կ'ըսէր մէկը։

—Անիծից արմա՛տ, կը գոչէր միւսը։

—Մահն ըրէ, Կոնիկլօ, անտանելի կը դառնայ կոր... Մուկերը գրեթէ լմնցուցին կօշիկս... և հիմակ ոտքիս վրայ կը յարձակին։

—Քի՛, քի՛, քի՛, կը պատասխանէին ձայներ որք մարդկային բան մը չունէին։

—Ա՛յ, կ'ըսէր նորէն Կոնիկլօ։

—Անիծի՛ց արմատ, կը գոչէր նորէն Միւֆլէ։

Շնորհակն ըսելով կացութիւնը բնաւ բարւոքելու երեւոյթ չունէր։ Գտնուած տեղերնին ամենախորին մթութեան մէջ թաղուած էր։ Ջրոտ գետինը գարշելի տիղմ մը կը ձեւացունէր, և այս թաց անկողնին վրայ պառկած էին մեր երկու բարեկամները։

Եւ անհամար տռփիններ կը լսուէին։ Յետոյ քի, քի՝ նոր որք յարձակման նշան մ'էին։ Ի զուր Կոնիկլօ և Միւֆլէ, իրենց կապերէն ազատուած, կիցեր կարձակէին աջ և ձախ, ի զուր իրենց ներքանները երբեմն անխնայ անանուն մը կը ջախջախէին, անթիւ անհամար ջլերները մակերեսեան փաղանգներով կը վերակազմուէին։

—Քի, քի՛ ները աւելի սուր կ'ըլլային. փաղանգարութեան պէս բան մ'էին։ Յա՛րձակեցէք. և ձանդերնուն, ազդրերնուն, մէջքերնուն, թեւերնուն, ուսերնուն վրայ կը մագլցէին մուկերը, կատաղի վայրենիներու պէս, թեթեւաշարժ և վայրագ։

Այն ատեն պայքարը դիւցազնական համեմատութիւն կը ստանար։ Միւֆլէ կատաղութեամբ կը թօթուէր. իր կծկուած մատներով կը խլէր սուր ակռաներով անասունները, և իր հաղուստները կը պատառէին, ճանկռել ծակեր բանալով իրենց որկրոտութիւնը։

Կոնիկլօ գետին կը թաւալէր իր ծանրութեան տակ ջախջախելով անասունները այն ձուլածոյ լայն անիւներուն պէս որք այսօր կը գործածուին ուղիներն հարթելու։

Յետոյ յանկարծ քի, քի... Նահանջի փողը կը հնչուէր։ Ինչո՞ւ։ Ո՞ր անծանօթ ռազմագէտը օդին մէջ կ'արձակէր այս նոր նշանը։ Գաղտնի՛ք։ Բայց, առանց վարանելու, յարձակողները, զանգերու բաժնուելով, խոյս կուտային կամ լաւ եւս բարեկարգութեամբ յետս կ'ընկրկէին, ըստ անմահ բացատրութեան զօրավար Թրոշիւի։

Եւ շատ օրերէ ի վեր կը տեւէր այս տանջանքը։

Օհ, որչափ հեռու թուած էին Թոմբվիլ ապարանին ուրախութիւնները։ Ո՞ւր էին տաք և պաղ հաւեղէններն և գերագոյն անուշանի՞ները։ Ո՞ւր Սէնթ-Էմիլիոնի թաւշնակալը և Բրօ-Վուժօի 1847ի գինիները։ Ո՞ւր բալսակ կերպասներն և գեղեցիկ կանեփը... ո՞ւր երանութիւնը, ո՞ւր հանգիստը։

Հիմակ տժգոյն և վտիտ, գողահար, Միւֆլէն ինչպէս Կոնիկլօն, և Կոնիկլօն ինչպէս Միւֆլէն, ինքզինքնին մտքով կը բաղդատէին այն դժբախտներուն զորս արդարութիւնը, կամ մանաւանդ աւատական անարդարութիւնը մշտնջենաւոր բանտերու մէջ կը նետէր։

Կոնիկլօ գեղեցիկ եղած էր, ճիշդ բառն ըսենք, վսեմ։ Անգամ մը իսկ Միւֆլէի երեւին չէր զարկած այն յամառ թախանձանքները որք դուրս հանած էին զինքն անկողնէն և ստիպած էին ազնիւ անգին յածելու։

Զարչարուիլ, չոր կտոր ըլլալ, կախուիլ, միշտ ախորժելի բաներ չէին անշուշտ, բայց չգիտնալ թէ ի՛նչ վտանգ կը սպառնայ ձեզ. զգալ թէ սուրը կախուած է գլխուդ վրայ, և չգիտնալ ո՛ւր, թո՞ւր, թէ դաշոյն է այն։ Աւաղ սակայն։

Արդ, ի զուր երկու բարեկամները իրենց միտքը չարչրկած էին։ Արդարեւ առաջին անգամ իրենց միտքն եկած անունն էր Գիւքաւինը, բայց կը ճանչնային զայն։ Գայլերուն իշխանը ամեն վայրագութիւն, ամեն անգթութիւն ունէր։ Ուստի իր բարեկամները դիմադրող մարդ չէր։ Եթէ անոր իշխանութեանը տակ գտնուէին, արդէն իրենց յանցանքը երեսնուն զարկած կըլլար, արդէն մեռուցած կ'ըլլար զիրենք։

—Բայց ո՞վ, ո՞վ կը գոչէին։

Չէ թէ կուզէին բան մը փորձել, տեղեկութիւններ քաղելու համար։

Ամեն օր — առտուն և իրիկունը — շատ դժուար պիտի ըլլար իրենց որոշել, վասնզի, բանաստեղծին խօսքին համեմատ,

Դժոխքին մէջ մութ տիրէ յաւէտ

ամեն օր, ըսինք, աղմուկ մը կը լսուէր, բան մը կը բացուէր. այն ատեն, մութին մէջ որուն իրենց աչուըները կը վարժուէին ինչպէս վագրերու բիբերը, Միւֆլէ եւ Կոնիկլօ օդին մէջ կը տեսնէին սեւ գիծ մը որ կը տատանէր։

Դիւրակոր գաւազան մըն էր որուն ծայրը սեւ հաց կար անցուած։

Օրուան պարէնը։

Այն ատեն գոչած, կանչած, հարցափորձած էին։

Գաւազան մը ինքնիրենը չէր։ Ձեռք մը կ'ենթադրէ, ուրեմն բազուկ մը, ուրեմն գլուխ մը, ուրեմն բերան մը։

Բայց բերանը անխօս կը մնար իրենց պաղատանքներուն, բազուկը ետ կը քաշուէր։ Եւ մութին մէջ, իրարու փակած, անմխիթար և վշտաբեկ, երկու ընկերները մէջերնին կը բաժնէին դժբախտութեան հացը։

(Շարունակելի)

կ'ելնեն. անսովոր է անոնց գործունէութիւնն, և այս ուշադրաւ տեսարան իրեն կը ձգէ հետաքրքիրներու նամանաւանդ գնորդներու ամբոխ մը զանազան դասէ ու հասակէ· պարապ կողովներ և թղթէ քսակներ հետզհետէ կը լեցուին զանազան միրգերով: Անդին Թուրք հէլվաճին անմասն չէ այդ տեղւոյ շարժումէն, ամբողջ տարուան իր փոքրաքանակ հէլվաի դրամարկղը չէ որ կը տեսնես խեղճուկ խանութին մէջ. հասարակ հէլվէին քով բարդ բարդ դիզուած են [illegible] զանազան ձեւերը. գնորդներ, ցուրտին սաստկութենէն կորաքամակ ու անհանգիստ, կը գնեն ու կը գնեն: Եւ այդ իրիկուան դէմ անսովոր ոգեւորութիւն կը դադրի հետզհետէ հասնող գիշերուան մութ խաւարին հետ. մի քանի ժամեր եւս, ու վերջին ձայները կ'երթան կորսուիլ տիրող թանձր մթութեան անսահման ծոցին մէջ:

Ամէն մարդ հիմա տունը Թոնիրին ու կրակին շուրջը բոլորուած է. այդ գիշերը, տարիքներու հոգեբանութիւնը կարելի է կարդալ իր բազմերանգ երեւոյթներով մեր ընտանեաց մէջ: Մանուկներն՝ ամբողջ ցերեկն իրենց սեւեռեալ մտածման առարկաներու վայելումին վրայ երկար երկար որոճալէ ու անհամբեր սպասելէ յետոյ՝ աննկարագրելի և անդիմադրելի տենչէ մը բռնուած, չեն կրնար սակայն սանձ դնել իրենց մանկական բնութեան. սեղանին վրայ շարուած պտուղներուն, հէլվէին, շարոցին, սխին ու երբեմն ալ խաղողին գրաւիչ տեսակը, լուբիաէ ու պրասէ էչլէմէին, չէրէզին ու բրինձէ տոլմային քաղցրաբոյր գոլորշին կ'դգրգռէ զիրենք, և ծնողական պաշտելի գորովն ու խանդաղատանք տեղի կուտան անոնց բաղձանքին. տարիքի կարգաւ ամէն ոք սեղանն է հիմա:

Տարուան էն նշանաւոր ու այդ պզտիկներուն առաջին տենչալի օրը՝ Կաղանդն է. ի՜նչ խինդ, ի՜նչ ցնծութիւն իրենց միամտութիւն ու անզգուշակից ոգի մ'արտայայտող անմեղունակ դէմքին վրայ. փութկոտ սիրայօժարութեամբ մէկիկ մէկիկ կը համբուրեն ներկայներու ձեռքերը. բարեմաղթութիւններու կարգն է ա՛լ. հայրիկն ու մայրիկը օրհնութեանց ու շնորհաւորութիւններու հեղեղ մը կը թափեն. «Շնորհաւոր Նոր տարի ու Բարի կաղանդ, Տէրը լաւ տարիներու հասցունէ, [illegible] Բարով Հասնինք»: Եւ այլ ասոնց նման խօսքեր արտաբերելով կը կրկնուին հոն: Պզտիկներէն մէկը ձեռքերուն մէջ բռնած նկանակ մը կը փայփայէ. փուռնը հասցն է. ընտանեաց երիցագոյն անդամը միայն իրաւունք ունի այդ հացին բաշխումը կատարելու. զանակ մ'առած ամէն մէկուն բաժինը կը կտրէ, ու նոյն տարուան ամէնէ բախտաւորն այն է որուն կը վիճակի ծածկուած ֆլօրինը: Պզտիկներու շատակերութիւնը դարմանելու ծառայող պատգամներ կ'արձակէ մայրիկը· «Տղա՛ս, ալ ար Բարսեղ վարդապետին բաժինն է.» և այդ գիշերը սովորականէն աւելի կը տեւէ ընթրիքը, քիչ մը շատ կը թխուի ու կը չարչարուի խեղճ մեկ տապրակն, ստամոքսն, ինչպէս օր առաջ սանձուած էր ընտիր կամ անընտիր կտաւէ տոպրակը:

Ձմեռը չեմ գիտեր ի՛նչ հրապոյր մ'ունի Թոնիրը, անեցիներ ամբողջ կը նստին հոն, երբ չեն զբաղուած անկէ հեռանալ ստիպող գործերով. անդիմադրելի զօրութիւն մը քով իրեն կը ձգէ մեր այդ Թոնիրն՝ որքան ալ անսովոր ու նորանշան ըլլայ քեզի, և կ'երթաս Թաղուիլ անոր ծածկոցներուն տակ մինչեւ ուսերդ ու վիզդ՝ տաքցունելու համար փայտ դարձած ոտքերդ ու ինքզինքդ գտնելու, կազդուրելու:

Մեծ ու պզտիկ Թոնիրն են դարձեալ ընթրիքէն յետոյ· մանուկներու անզուսպ հետաքրքրութիւն ու պահանջկոտութիւն վերջ չեն գտած տակաւին. մամիկին երկար, անկապ և յերիւրեալ [illegible] ու յաջորդ տարուան վարժապետին տարուելիք քանի մը [illegible] կաղանդչէքը միայն կը գոհացունեն զիրենք, ու քունի և Թոնիրի տաքին ազդեցութեան տակ վերջապէս կը փակեն իրենց աչքերը՝ քաղցրիկ երազներու անզոյգ աշխարհին մէջ մխրճած և մինչեւ լուսուն արթննալու ժամուան: Նոր տարուան շնորհաւորական արարողութիւններ խիստ պարզ ու գրեթէ աննկարելի ձեւի մը տակ կը սկսին յաջորդ օրն. իգական սեռին ու մանուկ հասակին վերապահեալ է անիկա· ազգական ընտանեաց անդամներ կը [illegible] զիրար միրգերով ու չէրէզով:

Եւ այսպէս գրեթէ ամէն տարի նոյնութեամբ կ'անցնի մեր կաղանդ՝ իր տաղտափակ ու հնաւանդ ձեւով:

Մալկարա — Մ. Յ. ԱՂԱՍԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԾՆՆԴԵԱՆ ՇՆՈՐՀԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՔ

Ս. Ծննդեան օրը, Պուլկարաց Գեր. Եկզարքին փոխանորդը և ռուսական դեսպանատան երկրորդ թարգմանը Ազգ. Պատրիարքարան եկան ի շնորհաւորութիւն և ընդունեցան Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ: Ն. Ամենապատուութիւն, որ աւետման յանկարծական տկարութիւն մը ունեցած ըլլալով՝ չէր կրցած պատարագել, միջօրէին Մաքրիգիւղ մեկնեցաւ:

Ս. Ծննդեան երկրորդ օրը շնորհաւորութեան գնացին կրօնական ու քաղաքական ժողովոց և տեսուչ խորհրդոց դիւանները, եկեղեցական հարք ոմանք և Թաղ. խորհրդոց, հոգաբարձութեանց ու Միացեալ ընկերութեանց ներկայացուցիչները, և իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցին Ամեն. Ս. Պատրիարքին:

Նոյն օրը, ժամ 6ին, Յունաց Պատրիարքական փոխանորդ Տ. Երմանոս եկաւ ի Պատրիարքարան, ընկերակցութեամբ Սինոդի քարտուղարին, ատենադպիր Տ. Պօլիկարպոսի, Ֆէնէրի մայր վարժարանի տնօրէնին, գործակատար Իքիատէս էֆէնտիի և ուրիշ երկու աշխարհականաց:

Ֆէնէրի Պատրիարքարանի պատգամաւորը ընդունեցաւ մեր Գեր. Փոխանորդ Հօր կողմէ և առաջնորդութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր մօտ, ուր տեղի ունեցան շնորհաւորութիւնք: Յետոյ, քահանայից և դպրաց առաջնորդութեամբ, իջան ի Մայր-եկեղեցի ուր, ըստ սովորութեան աղօթելէ յետոյ, մեկնեցան:

Մոսկուայի ազգայիններէն Ժամհարեան եղբայրները աւելի առաջ 17,000 րուբլի ղրկած էին ի Ս. Էջմիածին, որպէս զի այդ գումարի տոկոսովը ճեմարանաւարտ մը ղրկուէր Եւրոպայի համալսարաններէ մին, իր ուսմունքը կատարելագործելու: Արդ, Ս. Հայրապետը օրհնութեան կոնդակ մը ղրկեր է Ժամհարեան եղբայրներուն, իրենց այս կրթասիրական նուէրին համար:

Թիֆլիզէն կը հաղորդեն թէ կոյս Հռիփսիմէ Թայիրեանց կաթողիկոսական կոնդակ ստացեր է ժապաւինեալ տետրակով հանգանակութիւն կատարելու համար՝ ի նպաստ Ս. Երուսաղեմի պարտուց բարձման: Ժապաւինեալ տետրակը պիտի յանձնէ Թիֆլիզի կրօնային ատեանը և կոյս Հռիփսիմէի պիտի ընկերանայ Տ. Արսէն քահանայ Բաղրատունի:

ՀԱՆԳԻՍՏ
ՏԷՐ ԳԷՈՐԳ ԱՒԱԳ ՔԱՀԱՆԱՅԻ ԱՐԾՐՈՒՆԻՈՅ

որ յետ կարճատեւ հիւանդութեան աւանդեց իւր հոգին առ Աստուած հինգշաբթի գիշեր, ի ժամ 5, յունուար 7, ի հասակի 107 ամաց:

Օծման հանդէսը պիտի կատարի վաղը՝ կիրակէ, 9 յունուար, ժամ 5, Ս. Ստեփաննոս Եկեղեցին Խասգիւղի, ուր Գեր. Տ. Բարթուղիմէոս Ս. Արքեպիսկոպոս հանդերձեալ է Ս. Պատարագ մատուցանել, որմէ յետոյ տեղի պիտի ունենայ յուղարկաւորութեան և թաղման արարողութիւնք:

8 յունուար 1894

Խասգիւղ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԷՖ. ԿԻՒԼՊԷՆԿԵԱՆ

Ցաւօք կը ծանուցանենք թէ Յովհաննէս էֆէնտի Կիւլպէնկեան, բարեյիշատակ Սերովբէ էֆէնտիի որդին, սակաւօրեայ հիւանդութենէ ետք՝ իր մահկանացուն կնքեց երէկ գիշեր: Յովհաննէս էֆ. կը տառապէր թիֆոյէ:

Այս տարաժամ մահը տրտմութեամբ կը հնէ Կիւլպէնկեան գերդաստանի բոլոր բարեկամներն ու համակրողները: Հանգուցեալը, տակաւին երիտասարդ, ծանօթ անուն մը ունէր որքան առեւտրական հրապարակի վրայ՝ նոյնքան եւ հանրային գործոց մէջ. ամէն կրթական ու բարենպատակ ընկերութիւններու մասնակցած եւ իր օժանդակութիւնը նուիրած էր անձնուիրաբար:

Յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը պիտի կատարուի վաղը, կիրակի, ժամ 6ին, Գատըգիւղի Ս. Թագաւոր եկեղեցին, և հանգուցելոյն մարմինը յատուկ շոգենաւով պիտի փոխադրուի Գատըգիւղէն Սիրքէճի և անկից Ազգ. Հիւանդանոց, ուր պիտի ամփոփուի Կիւլպէնկեանց դամբարանին մէջ:

Յատուկ շոգենաւ մը ժամ 5ին կամուրջէն պիտի մեկնի ի Գատըգիւղ յուղարկաւորները փոխադրելու համար:

Հանգուցեալ ոսկերիչ Անտոնեան Անդրանիկ աղայի կողակից

Համեստափայլ ՏԻԿԻՆ ՏԻՐՈՒՀԻ ԱՆՏՕՆԵԱՆ (ծնեալ Իսթիմարաճեան)

Յետ սակաւօրեայ հիւանդութեան հանգեաւ ի Տէր ի հասակի 82 ամաց ի սուգ համակելով իւր զաւակները եւ թոռունքը, նաեւ Անտոնեան, Ենգիբարեան, Փափազեան, Իսթիմարաճեան, Մելիքեան, Կիւմիւշկէրտանեան, Փափամաճեան, Տայեան, Մէչէնտիսեան և Խաչատուրեան ընտանիքները, որոնք ցաւ ի սիրտ կը հրաւիրեն ազգականներն ու բարեկամները յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսին որ պիտի կատարուի վաղը, կիրակի, 9 Յունուար, ի ժամ 6, Պէյքօզի Ս. Նիկողայոս եկեղեցւոյն մէջ ուսկից հանգուցելոյն մարմինը պիտի փոխադրուի Պէօյիւքտէրէի գերեզմանատունը: 948

8 յունուար 1894

Պէյքօզ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Տիկին Սիրանոյշի կազմակերպած հայերէն ներկայացումը տեղի կունենայ այս գիշեր Գատըգիւղի Ձմեռնային Թատրոնին մէջ: Ներկայացուելիք խաղն է ԲՈՅՐ ԹԷՐԷԶԱ, Թատերգութիւն հինգ արարուածով, որուն պիտի յաջորդէ ծիծաղաշարժ զաւեշտ մը, որուն գլխաւոր դերը պիտի կատարէ Պ. Դրեանց:

Ներքին լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ: Վեհ. Սուլթանը միջօրէին այդ մզկիթը գնաց փառաւոր հանդիսիւ և ուրբաթու աղօթքը կատարելէ յետոյ կայսերական պալատ վերադարձաւ:

Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին գերմանական ու իտալական դեսպանք իրենց հետեւորդներով, հոլանտական դեսպանն ու առաջին թարգմանը, պելճիական դեսպանատան գործակատարն ու առաջին թարգմանը, ֆրանսական դեսպանատան զինուորական կցորդը և պահականաւին սպայք, Տօքթ. Մօնաբական, Տօքթ. Նիքօլ, Թայմզ լրագրոյ խմբագիրներէն Պ. Ռիչար Տէվի, Պ. Կարաչինօ և յիսունի չափ օտարազգի զբօսաշրջիկներ:

Ներկայից ոմանք սենեկապետ Էմին պէյի միջոցաւ արժանացան կայսերական մեծարանաց:

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ. — Շքօտրայի Նահանգին Տէֆթէրտար անուանեցաւ Խաչէմ պէյ, Նախկին Տէֆթէրտար Գօսովայի:

Այտըմվրաի օսմանեան փոխ-հիւպատոս անուանեցաւ Բէքիրբօրուլօ էֆէնտի, քանչէլէր օսմանեան հիւպատոսարանին Նիշի, և իրեն յաջորդեց Իսաք էֆէնտի, քանչէլէր Իպրաիլի:

Բարբերդի վերաքննիչ ատենի պատժական ճիւղին նախագահ անուանեցաւ Ապտիւրրահիմ Նաճիպ էֆէնտի, նախորդ ընդհանուր դատախազ վերաքննիչ ատենին Ադանայի, և իրեն յաջորդեց Բեսամիլ պէյ, նախորդ նախագահ պատժական ճիւղի վերաքննիչ ատենի Աֆրիկեան Տրիպոլսոյ, որուն յաջորդեց նաեւ Հիլալ էֆէնտի, նախորդ նախագահ պատժական ճիւղի վերաքննիչ ատենին Գոնիայի:

Գրուեցաւ նոյն տեղերու կուսակալաց որ այդ պաշտօնեայք կատարեն օրինական երդումը:

Սանիյէ միւլթէզիմի աստիճան տրուեցաւ Մալգըրեան հրայաններու քննիչ յանձնաժողովին թղթակցութեանց ու հաշուակալութեան քարտուղար Հիւսնի պէյի:

Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ Ծովային Նախարարութեան պաշտօնատան հեռագրատան տնօրէն Հաճի Ալի էֆէնտիի:

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Զ. զօրաբանակին 11 րդ զօրաբաժնին 21 րդ կիսաբաժնին հրամանատար Միրլիվա Խամիլ փաշայի:

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Թնդանօթարանին ողիս և չիմէնտօ մատակարար վաճառական Շահպազեան Եղիա էֆէնտիի:

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՔ. — (Պաշտօնական Զեկուցում) Յունուար 4ի երեքշաբթի օրուան ժամ 6էն մինչեւ յունուար 5ի չորեքշաբթի օրուան ժամ 6, մայրաքաղաքիս մէջ քոլերայէ երեք դէպքեր պատահած են և մէկ մահ: Առաջուան բռնուածներէն մէկ ապաքինած է:

* * *

Յունուար 5ի չորեքշաբթի օրուան ժամ 6էն մինչեւ յունուար 6ի հինգշաբթի օրուան ժամ 6, չորս դէպք և երկու մահ: Առաջուան բռնուածներէն երեքն ապաքինած են:

* * *

Յունուար 6ի հինգշաբթի օրուան ժամ 6էն մինչեւ յունուար 7ի ուրբաթ օրուան ժամ 6, մէկ դէպք: Առաջուան բռնուածներէն երկուքը մեռած են և երեքն ապաքինած:

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ. — Տրապիզոնի մէջ ժամանակէ մը ի վեր քոլերայէ ո՛և է դէպք ու մահ պատահած չըլլալով, այդ տեղերէն եկողներու համար որոշեալ հինգ օրուան քարանթինան յունուար 4էն սկսեալ քսանչորս ժամու իջուցուած է:

—Մինչեւ յունուար 6, Ադրիանուպոլսոյ, Տիմէթօքայի և Լիւլէ Պուրկազի ու շրջակայից մէջ դէպք ու մահ չէ պատահած:

—Զաֆրանպօլուի Եաւրլերան գիւղին մէջ տասներկու օրէ ի վեր քոլերայէ դէպք ու մահ պատահած չըլլալով, Առողջապահական ժողովոյ հրահանգին համաձայն, դրուած շղթայն վերցուած է:

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհուրդը, Եպարքոսական հրամանի մը համաձայն, նկատողութեան առած է օսմանեան ծովային առեւտուրն ընդարձակելու համար պատրաստուած ծրագիրը: Խորհրդակցութեանց ներկայ գտնուած են նաեւ Վճռաբեկ ատենի անդամներէն Ալի Շահպալ էֆէնտի և օսմանեան նաւատորմին հրամանատար Ֆերիգ Մէհմէտ փաշա:

ՆԱՄԱԿԱԴՐՈՇՄ. — Հեռագրական և թղթատարական վերատեսչութիւնը խնդրած է Բ. Դուռնէն յառաջիկայ ելմտական 1310 տարւոյն համար փոխել նամակադրոշմներու գոյնը, որովհետեւ կայս. Իրատէի մը համաձայն, օսմանեան նամակադրոշմերն երկու տարին մէկ անգամ կը փոխուին:

ՊԱՆՔՏՈՄՍ. — Կայս. Իրատէ մը արտօնած է Օսմ. Պանքան որ 400,000 օսմ. ոսկւոյ նոր պանքատոմսեր շրջաբերութեան հանէ:

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ դեսպանատան մէջ երէկ գիշեր շքեղ հացկերոյթ մը տրուեցաւ, որուն ներկայ էին ռուսական դեսպանը, կինն ու աղջիկն, աւստրիական ու իտալական դեսպանները, հոլանտական դեսպանն ու կինն, Արտաքին գործոց Նախարարութեան խորհրդական Վսեմ. Յարութիւն փաշա, Պուքրէշի օսմանեան դեսպան Շաքիր փաշա, Հօպէ փաշա ու կինն, աւստրիական դեսպանատան խորհրդականն ու կինն, իտալական դեսպանատան խորհրդականը, ռուսական դեսպանատան առաջին թարգմանը, կինն ու աղջիկն և այլ հրաւիրեալք:

ԷՎԳԱՖԻ նախարարութեան վարչական ժողովոյ անդամներէն Էմին Ալի էֆէնտի, որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, երէկ մեռաւ:

ԹՈՒԶԼԱՆ կը գրեն թէ դեկտեմբեր 30էն մինչեւ յունուար 5, Թուզլա ժամանած են 14 շոգենաւեր և 49 առագաստանաւեր՝ 1430 ուղեւորներով եւ 66 նաւազներով: Ցամաքի ճամբով ալ 1223 ուղեւորներ ժամանած են: Ասոնց առողջական վիճակը գոհացուցիչ ըլլալով ազատ անցագիր տրուած է իրենց:

ԾԽԱԽՈՏԻ ՌԷժիի հասոյթը, 1893 դեկտեմբեր ամսուան մէջ, 175,000 ոսկի եղած են: Նախորդ տարւոյ միեւնոյն ամսուան հասոյթը 174,000 ոսկի եղած էր:

ՋՐԱԲՈՒԺԱՐԱՆ. — Կառավարութենէն արտօնութիւն խնդրուած է Գատըգիւղի մէջ ջրաբուժական մեծ հաստատութիւն մը հիմնելու: Խնդրարկուները կ'առաջարկեն շէնքը կառուցանել ի Հայտար-Փաշա, Շաֆագ սրճարանի տեղին վրայ: Շէնքը պիտի ունենայ արեւելեան, եւրոպական և ռուսական բաղնիքներ, տուշի յատուկ խուցեր, մարմնամարզի երկու սրահ, ձմռան համար տաք ջուրի և ամրան համար պաղ ջուրի աւազաններ: Ասոնցմէ զատ, շէնքը պիտի ունենայ թատրոն մը և տակն ալ սրճարան մը ու պիտի արժէ 35,000 օսմ. ոսկի:

ԲԱՐԻԶԻ մէջ գումարելի բժշկական միջազգային համաժողովին գերմանական, աւստրիական և յունական պատուիրակ կարգուած են՝ մայրաքաղաքիս բժիշկներէն Տօքթ. Մօրթման, Տօքթ. Հակէլ եւ Տօքթ. Վաֆիատիս:

Պ. ԼԷՕՆ ՊԵՐԺԷ, Օսմ. Հանրային Պարտուց վարչութեան նախագահը, Բարիզէն մայրաքաղաքս դարձաւ:

ԿՂԶԻՆԵՐՈՒ գայմագամ Մահմուտ պէյ փութով առաջ կը տանի հարցաքննութիւններն այն անձանց որք Հէյպէլի կղզիին մէջ սպաննուած Մարկարիոս անուն մենակեացին սպանութեան գործին համար իբրեւ կասկածելի ձերբակալուած են:

ՏՐԱՊԻԶՈՆ գտնուած 70,000 քիլէ ցորենն ի մօտոյ Կարնոյ նահանգը պիտի ղրկուի:

ԳԱՍԹԱՄՈՆԻԻ կուսակալ Ֆաիգ փաշա, որ քննական պտոյտ մը կը կատարէր, նահանգին կեդրոնը վերադարձեր եւ ձեռնարկեր է այլ եւ այլ հանրօգուտ շինութեանց:

ՍԵՒ ԾՈՎՈՒ մէջ վերջին օրերս սաստիկ փոթորիկներ ծագած ըլլալով, տասներկու առագաստանաւեր ընկղմեր են: Ասոնցմէ երկուքին նաւազները խղդուած են:

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ. — Սատօօղլը Մէհմէտ անուն աւազակ մը, որ Քարբերդի կեդրոնին շրջակայ գիւղերուն մէջ կասպատակէր, ձերբակալուեր է:

—Գոնիայի Գօչհիսար գաւառակի մէկ գիւղին մէջ Թաթար Հիւսէյին անուն աւազակ մը ձերբակալուեր է: Այս աւազակ մէկն էր այն անձանց որք Էնկիւրիի Գալէճիք անուն տեղը ուղեւորներ կը կողոպտէին:

—Երզնկայէն կը գրեն թէ տեղւոյն Թապուր Աղասը Խոժէր էֆէնտի ձերբակալած է Հիւսէյին անուն աւազակ մը, որ Բզիի ոստիկան-զինուորաց սպայ Բաշմաք էֆէնտիի սպաննիչն է:

ԻՆՖԼՈՒԷՆԶԱ. — Քսան-քսանհինգ օրէ ի վեր Կիւմիւլճինէի ու Իսքէչէի մէջ ինֆլուէնզա երեւան ելած է:

ԷՆԿԻՒՐԻԻ կուսակալ Մէմտուհ պէյի նախագահութեամբ կազմեալ կրթական ժողովն որոշած է գիւղերու վարժարանաց թիւն աւելցնել և անոնց մատակարարութիւնը բարեկարգել: Նոյնպէս նահանգին չորս գաւառներուն համար մէկ մէկ քննիչ կարգել հսկելու համար որ գիւղերու իմամները վարժարանաց մէջ ըստ նոր դրութեան ուսուցանեն և կանոնաւոր կերպիւ պաշտօնավարեն:

—Էնկիւրիի մէջ սաստիկ ցուրտ կ'ընէ այս պահուս եւ փողոցները սառած ըլլալով անցուդարձը դժուարացած է:

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ. — Մալաթիոյ եւ Պէհէսնիի մէջ վերջերս երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր են:

ԿԱՐՆՈՅ Անթապ գաւառակին մէջ թղթատարական ու հեռագրական կայարան մը հաստատուած ըլլալով, հեռագրական եւ թղթատարական վերատեսչութիւնը գրած է որոց որ անկ է՝ այդ կայարանը ղրկուելիք նամակներուն վրայ «Էրզրում Անթապը» գրել եւ Հալէպի Այնթապ գաւառակին համար ալ «Հալէպ Այնթապը» որպէս զի շփոթութիւնք չծագին:

ՄԷՐՍԻՆԻ Միւֆթի վախճանեալ Հաճի Մէհմէտ էֆէնտիի յաջորդած է որդին Ապտուլլահ էֆէնտի:

ԵՒԴՈԿԻՈՅ կիսաբաժնին հրամանատար կարգուած է Միրլիվա Հագգը փաշա, հրամանատար պահեստի զօրաց Տիարպէքիրի:

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՓԱՐԻԶ, 16 յունուար. — Երեսփ. ժողովը 1ի դէմ 495 քուէով ընդունեց 4 ½ % տոկոսաբեր արժէթղթերուն 3 ½ % ի զեղչումը: Ծերակոյտը միաձայն ընդունեց զայն:

ՎԻԵՆՆԱ. — Կայսրը գնաց Փէշթ, ուր մի քանի շաբաթ պիտի մնայ:

ՓԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Ցարը, շնորհակալութիւն յայտնելով Մոսկուայի քաղաքապետին ամանորի խնդակցութեանց համար, համոզում յայտնեց թէ Աստուած որ վերջացած տարւոյն մէջ խաղաղութիւն և հանդարտութիւն պարգեւած է իրենց սիրեցեալ հայրենիքին, նոր տարւոյն մէջ եւս աջակից պիտի ըլլայ սոյն թանկագին բարեաց պահպանութեան համար:

ՔՈՓԵՆՀԱԿ. — Դանիոյ ծերունի թագուհին աղէկցաւ ինֆլուէնցայէն:

ՓԷՇԹ. — Ազատական (նախարարական) կուսակցութեան գումարման մէջ ծանուցուեցաւ թէ 13 անդամք հրաժարած են այս կուսակցութենէ՝ համամիտ չըլլալով նախարարութեան ամուսնական ծրագրերուն: Տքթ. Վէքէրլէի առաջարկութեամբ որոշուեցաւ զի քաղաքական-եկեղեցական ծրագրերուն հակառակորդք չկարենան նախարարական կուսակցութեան անդամ նկատուիլ այսուհետեւ: Հրաժարեալներուն մէջ է կոմս Ժիւլ տը Սաբարի, նախկին վարչապետը:

ՕՏԵՍԱ. — Բուռն փոթորիկներու պատճառաւ ի Սեւ ծով 10 առագաստանաւեր կորան, երկուքն իրենց նաւաստիներով: Յունական առագաստանաւ մ'ալ անհետ եղած է:

ՄԱՏՐԻՏ, 17. — Խաղաղական Ովկիանոսի Փիլիպպեան կղզեխմբին Մինտանաօ կղզւոյն մէջ, ոչ-կրօնապաշտ բնիկներն յարձակեցան սպանիական զօրաց վրայ, որոնցմէ ոմանք սպաննեցան կամ վիրաւորեցան:

ՓԷՇԹԱ, 17. — Մաճառ կաթոլիկաց ընդհանուր ժողովը գումարեցաւ Հունգարիոյ գահերէց կարդինալ Վաշարիի նախագահութեամբ: Եպիսկոպոսութիւնն ու բարձրագոյն կղերին միւս հատուածները խմբովին ներկայ էին: Որոշումներ քուէարկեցան՝ հակառակ քաղաքային ամուսնութեան, և ի ջատագովութիւն կրօնային կրթութեան վարժարանաց մէջ:

ՊԵՐԼԻՆ. — Իտալիոյ ելմտական նախարարը պաշտօնական հեռագրով հերքեց այն զրոյց թէ իտալեան արժեթղթոց տոկոսները պիտի զեղչուին:

ՓԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Գերմանիա և Ռուսիա կատարելապէս համաձայնեցան առեւտրական պայմանագրոյն վրայ, որ ֆրանսերէն կը խմբագրուի:

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՀՌՈՄ, 18. — Առեւտրական Սենեակն ընդհանուր ժողովի հրաւիրեց օսմ. արժեթուղթ ունեցող Իտալացիները: Փետր. 13/25ին տեղի պիտի ունենայ ժողովը: Օրակարգն է՝ Ռումէլիի երկաթուղւոյ պարտատոմսից նկատմամբ նոր տնօրէնութիւններն որոշել:

ՊԵՐԼԻՆ. — Ռայխսթակի այս առաւօտուան նիստին մէջ, մեծ կուսակցութեանց ներկայացուցիչք հակառակ կարծիք յայտնեցին գինիի վրայ տուրքի ծրագրին:

—Պաշտօնապէս հերքուեցաւ այն լուր թէ Պրուսէլի գերման դեսպանը Փարիզի դեսպան պիտի ըլլայ:

ՓԱՐԻԶ. — Երեսփոխաններէ և ծովային նախարարութեան պաշտօնատարներէ յանձնախումբ մը կազմուեցաւ, նաւատորմի սպառազինութեանց և պիտոյից վրայ ինչ ինչ խնդիրներ քննելու պաշտօնով:

ՓԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Կուրքօ զօրավար մահամերձ է: Ինքզինք կորսուց:

ՀՌՈՄ. — Առեւտրական դատարանը վեցամսեայ պայմանաժամ տուաւ Պանքա Ճէնէրալէ դրամատան՝ իւր վճարումները կատարելու:

—Արքայական հրամանագրով, զինուորական օրէնքի տակ առնուեցան Քառառա և Մասսայի նահանգը:

Սակարան

ԳԱԼԱԹԻԱ, 8 Յունվար

[illegible]

3 ամիս Լոնտրայի վրայ	110 ¾
3 » Փարիզի	22 80

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՕՆՍՕԼԻՏԷ

Երէկ երեկոյ փակ. Միացեալ Դ.	25 19
Բերայի մէջ	— —
Ջառաւօտուն բացման	25 19
Կէս օրին	25 18
Թանզիմաթ Օսմանիէ երէկ երեկոյ	— —
» » ժամ 3ին	— —

[illegible]

Փոխառ. Քրիմ	Ոսկի	57 50
»	»	36
»	»	27 05

[illegible]

Սովերէն ժընէրալ	Անգլ. Լր.	— —
Քրէտի ժընէրալ	» »	7 28
Պանք տը Քօնս	» »	3 05
Օսմ. Շանթ է փալ.օր	» »	4 10
Ռէժի	Օսմ. Ոսկի	18 03
Թրամուէյ	» »	575
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	» »	310
Տումպէկի Երկաթուղի	Ֆր.	99
Բամպակեղէն [illegible]		39

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 19 Յունվար

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	98 15
» 4 ½ %	104 62
Օսմանեան քօնսօլիտէ Մ. Ռ. Դ.	23 30
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	494 06
Բրիօրիթէ Թիւքը (1890)	466 87
Օսմանեան Երկաթուղի	98 87
» Ռէժիի բաժնեթուղթ	412 18
Պանք Օթօման	605 62
Քրէտի Լիոնէ	778 75
Իտալական Ռանթ 5 %	73 40
Եգիպտական միացեալ	514 06
Ձէք Լոնտրայի վրայ	25 165
Ռումանիէ Օսմանեան [illegible]	433 75

ԼՈՆՏՐԱ, 19 Յունվար

Անգլ. քօնսօլիտէ	98 93
Օսմ. Սէրի Դ.	22 05
» » Ա.	57 50
» » Բ.	36
» » Գ.	24 50
Օսմ. փոխառութիւն 1871	101 75
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆանս Լօն)	99 75
Պանք Օթօման	14 12
Այտընի երկաթուղի	12
Խասապայի երկաթուղի	15
Եգիպտական միացեալ (Ունիֆիէտ)	101 87
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	— —
Տօմանիալ (փոխառ. Ռոչիլտ)	103 33
Չինական 5 %	30
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 350

ՊԵՐԼԻՆ, 19 Յունվար

Օսմանեան երկաթուղի	91 90
Օսմ. Ռէժի	— —
Փոխանակութիւն Լոնտրայի վրայ	20 293
» Փարիզի »	80 70

ՎԻԷՆՆԱ, 19 Յունվար

Փոխանակութիւն Լոնտրայի վրայ	125 30
» Փարիզի »	50 65
Օսմանեան Ռէժիի բաժնեթուղթ	200
» երկաթուղի	57 80

ՓԱՐԻԶ ԲԻԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

ՓԱՐԻԶ, 19 Յունվար

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	98 15
Եգիպտական միացեալ	— —
Օսմ. քօնսօլիտէ Մ. Ռ. Դ.	23 27
Օսմ. երկաթուղի	94 50
Օսմ. Ռէժի	— —
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	— —
Բրիօրիթէ Թիւքը	— —
Պանք Օթօման	606 50

ՖՐԵՏԵՐԻՔ ՖԷՎՐԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

Քօմէտի-Ֆրանսէզի նախկին դերասանին ներկայացումները յաջող ընդունելութիւն կը գտնեն Թէփէ-Պաշըի թատրոնին մէջ, ուր՝ հակառակ բարձր գիներուն՝ ամէն գիշեր լեցուն է մեծ բազմութեամբ: Ծնունդի առթիւ Արեւելք երկու օր չի հրատարակուելուն պատճառաւ, այսօր միայն կը սկսինք գրել այդ ներկայացումներուն վրայ: Երկուշաբթի թուով ալ պիտի հրատարակենք թատերական քրոնիկ մը՝ ձեռնհաս աշխատակցի մը կողմէ գրուած՝ Տըմի-Մօնտի վրայ: Այս գիշեր դադար: Վաղը ցերեկ՝ Լ'Ամի Ֆրից, զեղչեալ գիներով. օթեակները 2—1 ½ ոսկի և 70 դրուշ. թիկնաթոռ և նստարան 40 և 15 դրշ. —վերնատուն 7½:

Վաղը գիշեր երկրորդ անգամ պիտի ներկայացուի Տըմի-Մօնտ, Ա. Տիւմա որդիի ծանօթ թատերախաղը: Պ. Ֆէվրի խումբն երկուշաբթի և երեքշաբթի գիշեր պիտի շարունակէ իր ներկայացումներն և չորեքշաբթի պիտի մեկնի մայրաքաղաքէս ի Պուքրէշ:

Ա Զ Դ

Արդէն բնաւ տարակոյս չիկայ թէ մաքուր, հին եւ գիտականապէս պատրաստուած ճշմարիտ քոնեաքի գործածումը առողջապահական միջոցներէն մէկն է ընդդէմ այն համաճարակին որ կը տիրէ մայրաքաղաքիս ինչպէս նաեւ ամբողջ Եւրոպայի մէջ:

Հոս հարկ չիկայ ի մէջ բերելու եւրոպայի երեւելի գիտուններու կարծիքներն այս մասին: Այդ նեղութենէն կ'ազատէ ձեզ գործածումը այս ըմպելիքին զոր այս երեւելի գիտունք նկատած են ժանտախտային հիւանդանոցներու մէջ եւ իրենց խորհրդովը տարածուած է հասարակութեան մէջ:

Քաղաքակիրթ աշխարհի կեդրոնին մէջ կատարուած կրկին փորձերը իրօք ապացուցած են թէ քոնեաքը անանկ կազդուրիչ տարրեր կը պարունակէ որ կազմը կը պահպանէ անխտել ախտին կանխաւորմամբ եւ անվնաս կ'ընէ առաջին յարձակումները՝ քիչ շատ միջամտելով անոր ծանրութիւնը:

Բայց որպէս զի այս հրաշալի ըմպելիք առաջ բերէ իր բարերար արդիւնքը պէտք է որ քոնեաքին տեսակն ու տարիքը երաշխաւորուին:

Ծանօթ է հասարակութեան թէ միակ քոնեաքը որ կ'ընծայէ այսօրինակ երաշխիքներ ԹՐԻԲՕՍ քոնեաքն է, իր նախնական նիւթին գերիվերոյ թեանը, իր գիտական անթերապատասխանելի պատրաստութեանը, ինչպէս նաեւ իր առնուած վեց տարուան հին արատաղութեանը պատճառով:

Իր մեծ սպառումն յԵւրոպա, մանաւանդ ի Ֆրանսա ուր ստացած է ոսկի չորս քանիներ տիեզերական ցուցահանդէսներուն մէջ, լաւագոյն ապացոյցն է:

50,000 ֆրանքի պարգեւ մը կը տրուի այն անձին որ ապացուցանէ թէ ուրիշ քոնեաքներ ունեցած են նոյն պատուանշանները Եւրոպայի մէջ:

Ամէն տեղ առանց նախապատուութեան ուզեցէք ԹՐԻԲՕՍ քոնեաքը, եթէ կուզէք ձեր առողջութիւնը պահպանել ընդդէմ ձեզ սպառնացող վտանգին:

Մեծ ուշադրութիւն կը յանձնարարուի կեղծիքներու դէմ:

Թուրքիոյ գլխաւոր գործակալները ՏՈՒՔԱՍ եղբարք, Ղալաթիա, Ալիքսիանի խան, թիւ 17:

ԱՐԾՐՈՒՆԻ ՔԱՀԱՆԱՆ

Ծնունդի աստուածային տօնը, ամենուրեք խնդութիւն, սուգ և տրտմութիւն բերաւ սակայն Հասգիւղցիներուն: Վասն զի, հինգշաբթիէն ուրբաթ լուսնալու գիշերը, Հալըճօղլուի մենաւոր բարձունքին վրայ, կանանչ պարտէզներով շրջապատուած տան մը մէկ մթին ու լռիկ սենեկին մէջ եղերական տեսարան մը կը պարզուէր անշշուկ և տրտմաթախիծ: Լամպարի մը դեղնորակ ցոլքը կը լուսաւորէր այդ տեսարանը՝ բազմոցին վրայ, անկիւնը, ծերունի մը կը հեւար սրտաճմլիկ հեւքով, ընդհատ հառաչներով ու երկիւղած աւաչներով: Անոր շուրջը, կամ քիչ մը անդին աթոռին վրայ, ոտքի կամ ծնրադիր, մէկ քանի սեւազգեստ կիներ կային, դէմքերնին անուելի անձկութեամբ կծկուած, անլուր վիշտէն գունաթափ: Երբեմն ասոնց կոկորդէն խոյս տուող հեկեկանք մը անոր հոգեխռով հեծիւններուն կը խառնուէր, քստմնասարսուռ դաշնակութիւն մը կազմելով:

Բազմոցին վրայ, բարձին կրթնած ծերունին որ օրհասի տագնապներով կը գալարուէր, կը չարչարուէր, Արծրունի քահանան էր, Հասգիւղի համբաւաւոր նահապետը ու բարի հրեշտակն ալ:

Ու իր չնչասպառ հատկտուքներուն մէջէն խօսք մը միայն կորզուէր·

—Աստուա՛ծ:

Ա՜, ան սփռակացոլ ծերունին չէր՝ ո՛հ, ոչ, մահը, ահարկու իժ, իր Թունալից օղակներուն մէջ կը գալարէր անագորոյն յարատեւութեամբ ու յարաճուն սեղմումով մեր ծերունազարդ հէ՞ք աւագերէցը՝ մահը իր անհեղ պայքարը կը մղէր այդ կորովի և հուժկու կազմուածքին դէմ, որ հարիւր եօթը տարիներու — անսահման ժամանակ մարդկային կեանքի — կուրծք տուած էր աննկուն, և որ, հիմակ, կենսական ուժերու անխուսափելի սպառումէն խոնջ ու պարտասած, կը քայքայուէր քչիկ քչիկ, յաման մարտիկի մը պէս որ իր ոսոխներուն հանդէպ ակամայ կ՚ընկրկի քայլ առ քայլ, քիչ ետքը անոնց զանգուածին տակ անհետ ըլլալու համար վերջապէս:

Բայց հոգին, այն հոգին որ վաթսուն տարի շարունակ խունկով ու աղօթքով միայն սնեցաւ, որ իր ուժգին Թափերուն մէջ աստուածային խորհուրդներով յագեցաւ միայն, այն հոգին չէր տանջուէր բնա՛ւ հիմակ. իր երկնային սլացումին գագաթնակէտն հասած էր՝ ու երբ մարմինն ու մահը գիրկընդխառն կը մարտնչէին, հոգին, կարծես բոլորովին մեկուսացած, Աստուծոյ աներեւոյթ ստուերին վրայ յառած էր իր ջինջ ու երկիւղածութեամբ ցոլարձակ աչքերը, ու անգոյն շուրթերն ալ, ակամայ Թարգման հոգեկան անզուսպ ու անյագ ըղձանքին, կը մրմնջէին այդ շողածիր ստուերին ետեւէն·

—Աստուա՛ծ:

Եւ լամպարին դեղնորակ լոյսը երեւան կը հանէր Արծրունի քահանային անլուր տառապանքը. աչուրները գոցուած էին ա՛լ. հանդիւն մը դուրս կ՚ելլէր հեւքոտ կուրծքէն, խեղճ մարդուն կոկորդը պատռելով կարծես. աննկարագրելի էին վիշտն և յուսահատութիւնը մահամերձ նահապետին քովը գտնուողներուն, իր աղջիկները, Թոռնուհին և մէկ քանի բարեկամներ. Ի՞նչ կրնային ընել արգիլելու համար սրտակտուր ցաւերը որ կը չարչարէին մեր սիրեցեալ քահանային խնկահոտ մարմինը. ամեն դարմաններ, գերագո՛յն դարմանները, եղած լմնցած էին. և գիտութիւնն ետ քաշուած էր ահաբեկ՝ տեղ բանալու խոժոռ դէմքով, քստմնեալ աչքերով այն բժշկին որ մատը փոխանակ բազկերակին վրայ դնելու՝ հոգին վրայ կը դնէ ու հետը կ՚առնէ կը տանի զայն՝ երկինքին մէջ գերագոյն բուժումը պարգեւելու համար անոր:

Ժամը երբ հինգ կը զարնէր, Տէր Գէորգ Արծրունիին ամբողջ մարմինը կը Թոթվուէր, հոգեսպառ Թոթվուրք, աչքերն անգամ մըն ալ կը բացուէին սիրելիներ տեսնելու համար, ու անմիջապէս յետոյ կ՚անզգայանային այն աներեւոյթ ստուերին որուն կ՚ուզէր հասնիլ, և այս անգամ կը փակէր անոր, երբ շուրթերն ալ կը մրմնջէին.

—Աստուա՛ծ:

* * *

Ս. Ստեփաննոս եկեղեցին, Ս. Յարութեան մատուռին մէջ, անբիծ լռութեամբ շրջապատուած, դագաղին վրայ հանդարտօրէն կը հանգչի Արծրունի պատուական ու սրբակեաց քահանան, հոն իր այդ ներկայութեամբն իսկ անգիտակից բաղձանք մը յագեցունելով, Ծնունդի տօնին՝ վասն զի բարեպաշտ եկեղեցականը վերջին տարիները, իր տկարութեանը պատճառով, եկեղեցի կ՚իջնէր միմիայն Զատկի և Ծնունդի տօներուն՝ արդ, այս Ծնունդին, հիւանդութիւնն արգելք պիտի ըլլար իր փափագին գործադրութեանը՝ Աստուած ողորմեցաւ սակայն իր երկիւղած ծառային, ու այնպէս մը բրաւ որ ծերունին դարձեալ եկեղեցի իջաւ Ծնունդի տօնին, այս անգամ փոխանակ երկու կողմէն օժանդակներու, դագաղի մը վրայ համբարձիկ:

Շատ սպառած է մեր սիրելի նահապետին դէմքը, միսերը բոլորովին հալած են՝ ոսկորներու տխուր արտակարկառում մը ցուցնելով. մօրուքը, ճեփ ճերմակ մաքուր մօրուքը, որ այնքան վեհօրէն կը փռուէր իր լայն կուրծքին վրայ, խռուսցած է, ծնօտն ի վեր գալարուած: Աչքերը, Թէեւ գոց, բայց կարծես մեծարգաց կը դիտեն խորանին պատկերը, և շրթներն ալ, կիսովին փակած, կարծես կը մրմնջեն մի՛շտ, յաւիտեան.

—Աստուա՛ծ: ԵՐՈՒԱՆԴ

ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆԱԼԵԱՆ ՅԱԿՈԲ Պ՚ՏՐԻԱՐՔԻ (*)

Նալեանի նախավկայական զգացումները բացայայտ էին, և ամենուն յայտնի:

Ուստի, Պոլսոյ ամիրաները, չէլէպիները, և եկեղեցական [illegible] համագումար Նստի մը մէջ կարծեաց փոխանակութիւն ընելով, կ՚ուզէին որ՝ Երուսաղեմայ Պատրիարքութիւնը յանձին Պոլսոյ Պատրիարք Նալեան [illegible]զանին միացուի: Բայց Նալեան՝ [illegible]զանց անշահախնդիր եկեղեցական մը, հեռատեսութեամբ կը հակառակի այդ որոշման, և բացարձակօրէն կը մերժէ, յառաջ բերելով ազգէ ծագելիք ապագայ դժուարութիւնները:

Այս փորձերն արդէն նոր չէին. Նալեանի օրէն առաջ ալ, ետքն ալ, քանիցս մտածուած, եղած և ապարդիւն մնացած են:

* * *

Նալեան ընդհանրապէս [illegible] կ՚ստորագրէր, հետեւելով նախնեաց:

Գրեթէ ասկից մէկ դար առաջ ալ՝ մեր եպիսկոպոսները կամ պատրիարքները [illegible] կ՚ստորագրէին: Պատրիարքները՝ իրենց ստորագրութենէն յետոյ կը կցէին նաեւ Առաջնորդ Կոստանդնուպօլսոյ, ինչպէս որ տպուած գիրքերու մէջ ալ կը տեսնուին [illegible] Կոստանդնուպօլսոյ, և այլն, փոխանակ արդի ոճով ըսելու, [illegible] Կոստանդնուպօլսոյ:

Իսկ Էջմիածնայ միաբան եպիսկոպոսներէն զատ՝ վիճակաւոր եպիսկոպոսները այնքան բարձր բռնած էին այդ վարդապետ տիտղոսը, իբրեւ Աւետարանի ամենէն մեծ տիտղոսը, որ մինչ այդ անունով ներկայացուած են պաշտօնական ժողովներու և գրութեանց մէջ, միայն բաւականանալով վիճակին անունը հետ կցել Եպիսկոպոս բառը, զոր օրինակ, [illegible] Արքեպիսկոպոս (1) (ինչպէս էր երբեմն Նալեան), Պրուսայու Արքեպիսկոպոս, և այլն:

Եւ Նալեան՝ իր երկերը վարդապետ ալ ստորագրած է, ինչպէս կը հաւաստեն, ամրան և ձմրան (2) Քարոզգիրքը:

* * *

Նալեան Պատրիարք ամեն նուիրական սրբավայրերու մէջ անձնական յիշատակներ Թողլու փափագ ունեցած է գոգցես:

Նալեանի ականակուռ ոսկի գօտին տեսած եմ Էջմիածին Գէորգաչէն Թանգարանին մէջ, ինչպէս Երուսաղէմ՝ ոսկեհուռ շուրջառը, և Մայր-Եկեղեցին Թողած է ծանրագին եմիփորոնը և եպիսկոպոսական խոյրն ու վակասը:

Նալեան՝ տեսնելով իր ծերութիւնը, խոնջութիւնը և տկարութիւնը, կենդանութեանը ժամանակ ուզեց բաժնել իր գոյքերը Մայր-վանքերուն և եկեղեցեաց: Չի սովորութիւն էր հին ատեն՝ ամեն եպիսկոպոսի, որ վիճակի առաջնորդ չէ կամ մեկուսացած է, յետ վախճանման գոյքը Էջմիածին ղրկել: Իսկ վիճակաւոր Եպիսկոպոսներն, որ ընդհանրապէս վանքերու մէջ կը մնային, ունեցածնին ու չունեցածնին՝ յետ վախճանման, այդ վանքերու սեպհականութիւն կը դառնային:

* * *

Նալեան Յակոբ՝ Կոլոտի հարազատ աշակերտ գոլով, ասոր առաքինութեանց շաւղին հետեւեցաւ, և խոհական բնաւորութեամբը՝ այս երկրորդ անգամ ալ Կ. Պոլսոյ Պատրիարքութիւնը 12 տարիներ վարելէ ետեւ, 1764ին կամովին հրաժարեցաւ պաշտօնէն, Ազգէն խնդրելով որ իրեն յաջորդ ընտրեն Կոստանդնուպոլսեցի Պասմաճեան Գրիգոր Եպիսկոպոսը (1), որ շրջահայեաց, մաքուր և Նալեանի օրով փորձառու ճանչցուած եկեղեցականներէն էր:

Պոլսեցնոց երեւելի ազգայինները ի ժողով գումարուեցան և Նալեանի ընտրելին, ազգ. ընտրելի ընելով՝ Պատրիարք որոշեցին Պասմաճեան եպիսկոպոսը՝ Գրիգոր Գ. րդ. անուամբ:

Նալեան իր հրաժարագիրը մատուցանելով, յաջորդին ընտրութիւնն ալ զեկուց ի վաւերացումն:

Նալեան՝ իր յաջորդն արժանավայել յարգանօք և մեծ պատուասիրութեամբ ընդունելով խրախճերս պատրիարքարանին մէջ, երկրորդ օրն ալ՝ պատրիարքական պաշտօնական գործերն ու տոմարները յանձնեց Նոր ընտրելոյն, և ինքն հրաժեշտ առնելով հիւանդագին վիճակի մէջ գնաց մեկուսացա՛ւ վերստին Իսկիւտարի բարձանց վրայ գտնուող Երուսաղեմայ վանատունը, ուր քանի մը ամիսներ անցընելէ յետոյ, նոյն տարին՝ յուլիս 18ին վախճանեցաւ յոգնավաստակ և բազմերախտ Նալեան:

Յուլիս 19ին, մեծ հանդիսիւ օծումը կատարուեցաւ, և Թաղուեցաւ Բերայի գերեզմանատան մէջ՝ առ ընթեր հոգեւոր Տիրոջ, Էջմիածնայ Ջուղայեցի Յակոբ կաթողիկոսին (4) և Երուսաղեմայ նուիրակ ու Եւդոկիոյ առաջնորդ՝ Յովսէփ Արքեպիսկոպոսին [illegible]:

Նալեանի դամբարանը՝ պարզ բայց վայելուչ է, և հետեւեալ տապանագիրը կը կրէ.

«Այս տապան է գերահռչակ սան խնամոյ.—Զրիական շնորհաց հոգւոյն Տան և տեղւոյ.—Տեառն Յակոբայ աստուածաբան կոչեցելոյ,—Եւ սրբազան պատրիարքն Բիւզանդիոյ.—Որ էր յաջորդ Տեառն Յովհաննու Բաղիշեցւոյ.—Բազմաքարոզ Պատրիարքն գերյարգելոյ.—Լեալ հեղինակ բազում գրեանց ազգիս մերոյ.—Պայծառացեա՛լ յոգներախտիւք այրս արդոյ.—Բանիւք ամօք եկաց դէտ այս Պօլսոյ.—Տեղեաւ գոլով Զիմառացի բարեբարոյ.—Այն որ ի կենաս էր ձայն կենաց իբր զփողոյ.—Նոյն լռիկ լեալ արժանի յիշման բարւոյ:

Հանգեաւ ի ՌՄԺԳ Թուին Յուլիսի Ժ»:

* * *

Նալեան ցեղին կը վերաբերէր ողբացեալ դերասանն Նալեան Թագւոր, որ 1862ին վերջերը՝ սեղանաւոր Արղեան Մանուկ էֆէնտիի, Խուլիկճեանց Նիկոլայի, Արմենակ Հայկունիի, Գէորգ Այվազեանի և այլոց հետ ընկերանալով՝ 10ական ոսկի վճարելով Թատերական բաժանորդական անձնուէր խումբ մը կազմակերպեցին:

Ո՜վ կրնար երեւակայել Թէ օր մը, այդ Գալփաքճիներուն գլուխը պատուաւոր խանութեան [illegible] Նալեանը՝ իր գործը բոլորովին լքելով, ինքզինքը պիտի նուիրէ Հայ Թատրոնին, և անոր առաջնակարգ և դրագէտ զարգերէն մէկը պիտի ըլլար, և պիտի յօրինէր գուսանութիւն մ՚ալ, ու շաւաշան ծափահարուելով՝ իր շուրջը պիտի կազմէր բաւական մեծկակ համբաւ մը:

* * *

Եւ արդ, այս տողերը գրողը, ներկայ առթիւ խոնարհ խնդիր մը կը ներկայացնէ իր ներողամիտ ընթերցողներուն, այն է, երբ Նալեան Պատրիարքին յիշատակն օրհնող ու փառաբանող բարեպաշտներ և գրասէրներ գտնուին, Թատերասէրներէն ալ կը խնդրուի, որ չի մոռնան յիշելու նաեւ հէգ Նալեան Թագւորն ալ, որ Նալեան մեծանուն պատրիարքին Թերեւս յետին, բայց փայլուն շառաւիղներէն մին լինելու նախասահմանուած էր, Թէեւ տարբեր ասպարէզի մէջ, և իմ ալ սիրեցեալ ընկերակիցներէս եղած՝ վերոյիշեալ Թատերական գործին մէջ, ու իր պարկեշտ ընթացքովը և ուղղութեամբ՝ ամենքնուս ալ սէրն ու խանդաղատանքն առ ինքն յանկուցած:

Նալեան ընտանիքի նահապետին, Յակոբ Պատրիարքին փայլը՝ որչափ ալ գիւղական մուրներու մէջէն ծագեցաւ, աշխարհային փոթորիկներու մէջէն սլացա՛ւ անցա՛ւ, բայց հուսկ ապա փառաց ծիրաններու մէջ հանգչեցա՛ւ և Թաղուեցաւ: Իսկ դժբաղդ Նալեան Թագւոր՝ դերասան ծնա՛ւ, [illegible] ապրեցա՛ւ, և աղքատիկ մեռաւ սահմանափակ կեանք մը բոլորելով, և երկարակեաց հառաչ մը Թողլով՝ իր յիշատակը սիրող և յարգող Թատերասէրաց սրտերուն մէջ:

Ա. Յ. ԱՅՎԱԶԵԱՆ

Վ Ն Ր Զ

(*) Շարունակութիւն չորեքշաբթի աւուր Թիւէն:

(1) Նալեան՝ Ջահկեցի Ղազար կաթողիկոսէն ձեռնադրուած էր եպիսկոպոս:

(2) Անշուշտ Տաթեւացիին հետեւելով Երեւանցի Սիմէոն կաթողիկոսը, Բերթումեանց եպիսկոպոսը, և այլ քարոզագիր հեղինակները, ամրան և ձմրան բաժնած են իրենց քարոզները, ինչպէս նաեւ Նալեանին քարոզգիրքը, որուն բաժանման ձեւը ուրիշներու կը վերագրուի:

(1) Գրիգոր՝ 1764ին Պատրիարք ընտրուելով 9 ու կէս տարի պաշտօնավարեց, և 1773ին հրաժարուելով, Կիպրոսի առաջնորդութեան գնաց:

(4) Հոգեւոր տիրոջ գերեզմանաքարին աջ կողմը փորագրուած է՝

«Հանգստարանս այս հռչակաւոր և պատուելի.—Վայելչագիր յօրինուածովք ի հանդիսի.—Ունի աւանդ զմաքուր մարմին բազմերջանկի.—Տեառն Յակոբայ Հայոց ընտրեալ Հայրապետի.—Որ փոխանորդ հօր մեր Սրբոյ Լուսաւորչի.—Կաթողիկոս օծեալ նորին օրհնեալ աթոռի:»

Իսկ յիշեալ գերեզմանաքարին ձախ կողմը փորագրուած է.

«Եւ արդ տապանս բուժիչ ախտից մարմնականի.—Ցուցեալ ի սա զիմեցելոց հրաշիւք յայտնի.—Զկազմող սորին յիշել ի Տէր զարմիւք հայցի.—Զաքարեան ճարտարապետ հիւսնականի.—Հազար հարիւր քսան և ինն Հայոց Թուի.—Երկրորդ աւուր ամսոյն Հռոմայ օգոստոսի:»

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ

L'AMI FRITZ

Եթէ ամուսնացած էք՝ առանց ընտանեկան կեանքի վայելքներն ունեցած ըլլալու, Էրքման-Շաթռեանի խաղին առաջին արարուածը տեսնելով, ամուրիի երազներ պիտի ունենաք. և եթէ ամուրի էք, մանաւանդ տարիքոտ ամուրի մը, սիրային ամուսնութեան մը կարօտը պիտի քաշէք՝ վերջին արարուածին:

Երկու տողով ընդհանուր տպաւորութիւն մը յայտնելու համար հինգշաբթի գիշերուան ներկայացումէն, որ վաղը ցերեկ ալ պիտի կրկնուի, լաւագոյն սահման մը չեմ գտներ: Արդէն, անոնք որոնց ծանօթ էր եթէ ոչ խաղը, գոնէ անոր հեղինակներուն անունը, չէին սպասեր սիրային կամ ընկերային տեսակ մը, անակընկալներով ու զարմանքներով խճողուած: «Ընտանիքներ, մանկամարդ աղջիկներ կրնան երթալ այս ներկայացման որ Անգղիոյ մէջ մանաւանդ շատ խնդրուած ու տրուած է»: Այս իմաստով բան մը կ՚ըսէր յայտարարը, ինչ որ արգելք չեղաւ Թատրոնը լեցունելու: «Պարկեշտասէրները» այդչափ շա՛տ են Բերայի մէջ՝ հակառակ մտածող մը կը դիտէր Թէ բազմութիւնը եկած էր Ֆէվրը տեսնելու, մնացածը փոյթ չընելով:

Ներկայացումը այնքան միայն հաճոյք ազդե՛ց, որքան կրնան ազդել գիւղի ու ագարակի կեանքէն քաղուած երեք պատկերներ, պարզ ու անսեթեւեթ, ուր հովուերգութիւնն ալ իր բաժինն ունի: Երիտասարդ մը լսեցի որ կը գանգատէր «անհամ խաղ է», եւ ուրիշ մը որ առաջին միջնարարէն կը գուշակէր Թէ լալու ստիպման պիտի յաջորդէ: Երկուքէն ո՞րը իրաւունք ունէր՝ ճաշակի կամ ջղային տրամադրութեան խնդիր մը որ Թատերասրահին մէջ կը գտնէ իր լուծումը:

Ֆրիծ Քոպիւս,— ժամանակ է կարծեմ նիւթը պատմելու,— հարուստ ագարակատէր մըն է, քառասունը անցուկ ամուրի մը որ իր մինաւորիկ ու հանգարտ կեանքէն անհուն ախորժ կը զգայ, իր պառաւ աղախինին պատրաստած կերակուրները, իր մառանին գինիները, իր պարտէզին պտուղները ամբողջ վայելք մըն են իրեն համար. իրեն պէս քանի մը բարեկամներու հետ, ամառը՝ [illegible] ու անտառին մէջ և ձմեռը՝ կրակարանին անկիւնը կամ մօտի գարեջրատունը կ՚անցունէ իր օրերը. ելքը մուտքը հաւասարակշռած, նիւթական հոգերէ զերծ կոկիկ մարդ մը որ ամուսնացողներուն վրայ կ՚արգահատի ու կը խնդայ:

Տաւիտ Սիչէլ ռաբբին, Ֆրիծի հօրենական բարեկամ մըն է. ինքն ալ առիթը չի փախցուներ հարսնիք մը կարգադրելու, և գործնական կերպով ցոյց կուտայ իր հակառակ կարծիքն ըլլալը. երկուքին մտերմական վէճը՝ ամուսնութեան ու ամուրիութեան վրայ՝ որ շատ աղուոր խօսակցութիւն մըն է, գրաւի մը կը յանգի. ագարակատէրը ինքզինքին վրայ վստահ, կը խոստանայ այգի մը տալ, եթէ երբէք կարգուելու ըլլայ. խորամանկ Տաւիտը իր քաղելիք խաղողին ու պատրաստելիք գինիին համը արդէն իսկ կ՚զգայ՝ տեսնելով Ֆրիծի սիրալիր ուշադրութիւնը [illegible] աղջկան մը նկատմամբ, որ ծաղկեփունջ մը բերած է անոր տօնախմբութեանը առթիւ: Սիւզ կամ Սիւզէլ—այս է իր անունը—ագարակի վարձակալին աղջիկն է, անմեղ ու սիրուն արարած մը, որ տղայութենէն ի վեր չէր երեւցած իր տիրոջը. հիմայ մեծցած, զարգացած է. կապոյտ գեղեցիկ աչքեր ունի, անուշ խօսուածք մը, ու անդիմադրելի պարկեշտութիւն մը. իր աչքերը գետին խոնարհած կը պատասխանէ տիրոջը հարցմունքներուն, այդ նայուածքը անոր հոգւոյն ուղղուած է:

Եւ տակաւ տակաւ, ինքնավստահ ամուրին իր ներսիդին կ՚զգայ տարտամ բան մը զոր չի կրնար որոշել. իր անկիւնը, իր սեղանը, իր տանտիկին աղախնին խնամքներն ա՛լ չեն բաւեր իրեն. ձեռքը սիրտին վրայ է, ուր ուժգին բաբախում մը կ՚զգայ ու միտքը Սիւզէլին վրայ, որմէ խոյս կուտայ և որուն մօտը գտնուիլ կուզէ. բայց ուշադիր ռաբբին հո՛ն է, կը հետեւի իր բարեկամին կրած փոփոխութիւններուն. և վերջին փորձով մը ձգելու համար Ֆրիծի զգացումը, անոր համաձայնութիւնը կը խնդրէ Սիւզէլին ամուսնութեան՝ գիւղացի երիտասարդի մը հետ. հարուածը չի վրիպեր. Ֆրիծ՝ այն բարեմիտ ու բարեսիրտ մարդը կը նեղանայ, կը տագնապի. Սիւզէլը կը հարցափորձէ, որ կը խոստովանի Թէ իրեն համար ակամայ ամուսնութիւն մը պիտի ըլլայ այդ.— Ուրեմն ուրիշ մէ՞կը կը սիրես...: Ամենէն պերճախօս լռութիւններէն է մանկամարդ աղջկան [illegible] լռութիւնը այդ վայրկենին:

Մնացածը կը գուշակէք: Ֆրիծ իր հաւանութիւնը կը մերժէ... ինք խնդրելու համար Սիւզէլի ձեռքը. սէրը յաղթած էր ամուրիի եսասիրութեանը ու, չի մոռնանք ըսելու, Տաւիտ Սիչէլ այգին շահած:

Այս խաղը, ինչպէս ըսի, աւելի գիւղական կեանքի երեք պատկերներու յաջորդութիւն մըն է քան Թէ Թատերգութեան մօտ բան մը՝ ասոր համար իսկ, աւելի դժուար կ՚ըլլայ քանի մը տողի մէջ ճշգրիտ գաղափար մը տալ անոր վրայ: Եւ արդէն, աւելին ալ չարժեր՝ կ՚ըսուի Թէ Պ. Ֆէվր այս խաղը ներկայացունել ուզեց այստեղ՝ հակակշռելու համար Տիւմա որդին երկու Թատերախաղերը ուր աշխարհիկ ու կիսաշխարհիկ կեանքը իրենց բազմազան կողմերովը կը պատկերանան:

Գալով ներկայացման եղանակին, մեր ընթերցողներուն համար շահեկան բան մը գրած չի պիտի ըլլանք՝ եթէ ըսենք օրինակի համար, Թէ տիկին Տէյլեէն շատ սիրուն ու բնական կերպով կատարեց Սիւզէլի փափուկ դերը, կամ Թէ Պ. Պելքուռ քիչ մը շատ շեշտեց ռաբբիին դերը ու տեղ տեղ ողբերգական ձեւեր առաւ: Այս անցորդ խումբին համար այդքան մանրամասնութիւն:

Պ. Ֆէվր որ իր վրայ կը կեդրոնացունէ բոլորին ուշադրութիւնը, կատարեալ դերասան մըն է, Քօմէտի-Ֆրանսէզի բեմին վրայ հինցած, որ իր փայլուն տարիները ունեցած է Բարիզի մէջ, ինչ որ քիչ արժանիք չէ արուեստագէտի մը համար՝ իր դերին համապատասխան արտասանութիւնը ու ազդեցիկ շեշտերը, իր ձեւերուն ու շարժուածքին մէջ դրած ճշդութիւնը, իր նրբանկատ խաղացուածքը միշտ գերազանց կը պահեն զինքը որ, ամեն բանէ առաջ, իր ներկայացումներուն մէջ «չափը պահել» գիտէ: Եւ արդէն, ամեն արուեստի մէջ ալ, այս չէ՞ գերագոյն արժանիքը՝ «չափը պահել գիտնալ»:

Տ. Ա.

ՆԱՄԱԿ ԲԱՐԻԶԷՆ

Բարիզ, 1 յունուար

Տօքթօռ տը Շամբոնիէռի «Փորձնական բժշկութիւն եւ վիրաբուժութիւն» անուն բժշկական հանդէսին 10 նոյեմբերի Թուոյն մէջ նոր դեղ մը հրատարակուած է աչաց ջղերու տկարութեան համար: Եթէ այս խնդիրը միայն իմ անձնականիս համար ըլլար՝ չի պիտի համարձակէի ասոր վրան խօսիլ, բայց ինծի չափ կը մտածեմ նաեւ այն տառապեալ խղճալեաց՝ որոնք աչքի ցաւով կը տագնապին, վասն զի այս հիւանդութիւնները խիստ տարածուած՝ բազմատեսակ եւ կարեւորութեան արժանի են: Իրաւ է որ Բարիզի մէջ ընդհանուր հիւանդանոցներուն շատին մէջ այս հիւանդութիւնները կը խնամուին՝ անկէ զատ հարիւրէն աւելի բժշկատուներ կան՝ ուր ամեն օր հարիւրաւոր հիւանդներ մեծամեծ ակնաբոյժներու խնամոց կը դիմեն:

Ասոնց մէջէն ամենէն նշանաւորներն են Տօքթօռ Վիքէռինը, ռիւ տիւ Շէշա-Միտի, 55, Տօքթօռ Ապատիէնը Պուլվառ Սէն-Ժէռմէն 132, Տօքթօռ Կալէզովսքիինը՝ ռիւ Տօֆին 41, եւ Տօքթօռ Պանաօնինը՝ Ռիւ Սէնթ-Անտրէ տէ զառ, 53:

Կայ նաեւ մասնաւոր մեծ հիւանդանոց մը որ կ՚ըսուի «Քէնզ Վէն» հիւանդանոց կամ «երեք հարիւր» զոր Սէն Լուի հիմնեց երեքտասաներորդ դարուն մէջ 1240ին, իբր եօթնամեայ պատերազմին մէջ Թշնամեաց ձեռօք կուրացեալ երեք հարիւր ասպետները դարմանել տալու համար:

Վերոյիշեալ նորագիւտ դեղը, զոր այս հիւանդանոցին հռչակաւոր բժշկապետ Տօքթօռ Վալիտը գտած է, կը բաղկանայ հարիւր կրամ Թորեալ ջուրի մէջ հալած 50 կրամ [illegible] որուն ներարկումները կ՚ընեն մարմնոյն մէջքէն քիչ մը վեր մսոտ մասանց մէջ: ամեն մէկ ներարկումը երկու կրամ կը պարունակէ, եւ երկու օրը անգամ մը պէտք է ընել:

* * *

Վերջի դեկ. 18ին գիտութեանց ճեմարանին տարեկան հանդիսաւոր ժողովոյն մէջ, Մ. Պէրթըլօ աշխարհահռչակ քիմիագէտը՝ որ միանգամայն այն կաճառին անդամ եւ մշտնջենաւոր քարտուղարն է, կարդաց Ժօզէֆ Տրքէնի սքանչելի կենսագրութիւնը:

Տրքէն ծնաւ 7 մարտ 1807ին Պրիւսէլ քաղաքին մէջ, երբ Պելճիա միացած էր Գաղղիոյ հետ:

Տրքէն աղքատիկ եւ համեստ ընտանիքէ մ՚էր, եւ իր նախակրթական ուսմունքները Պրիւսէլի լիսէի մը մէջ սկսելէն ետեւ, եկաւ Բարիզ զայն շարունակելու Բարիզու գոլլոյաց մէջ:

Իր մեծ եղբօրմէն՝ որ պատկերհան էր, իր զարմանալի յարմարութեանց շնորհիւ բաւական գծագրութիւն սորված էր, եւ մանաւանդ ծաղիկներ ու պտուղներ կը նկարէր:

Ամեն ջանք ընելով հանդերձ՝ իր ապրուստին համար գործ մը չի կրնալով գտնել՝ վերջապէս որոշեց բնական գիտութեանց Թանգարանին (Ժառտէն տէ Բլանթ) պարտէզներուն մէջ պարզ գործաւոր մը ըլլալ:

Անոր՝ ցորեկը չարաչար աշխատելէն ետքը գիշերներն ալ երկար ժամեր կ՚աշխատէր գիրքերու եւ նկարներու հետ: Եւ որպէս զի քունը շուտով չի գայ, հին իմաստասէրի մը նման մետաղեայ գնտակ մը պղնձէ ամանի մը վրայ կը բռնէր, որպէս զի Թէ որ քունը տանի՝ ձեռքի գնդակը ինալով հանած աղմուկէն արթննայ եւ կամ բոլորովին հագուած կ՚երկննար [illegible] մը վրայ, որպէս զի եղանակին անհանգիստ դրութենէն կամ ցուրտէն սթափի եւ չի քնանայ երկարօրէն:

Այս գիտութեանց մեծ հաստատութեան պաշտօնեաներէն մին երեւելի Էթիէն Ժօֆրուա Սէնթ-Իլէր, որ արդէն մեծն Քիւվիէի [illegible] էր, տեսնելով Տրքէնի խեղճ սենեակին մէջէն մշտավառ լոյսը, յանձնաբարեց զայն իր ընկերոջ եւ մանաւանդ մեծանուն բուսաբան Ատրիէն տը Ժիւսիէօի, որ 1834ին Տրքէնը անուանեց իրեն օժանդակ բնագէտ:

Տրքէն՝ այն նոր վիճակին մէջ եւս առաւել քաջալերուեցաւ, եւ աշխատեցաւ ու քիչ տարուան մէջ երեք հարիւրէն աւելի գիտական աշխատութիւններ ու նկարներ հրատարակեց ի Պրիւսէլ եւ ի Բարիզ տպուած հանդէսներու մէջ՝ 20 տարի շարունակ աշխատեցաւ բուսաբանական մեծ խնդրոյ մը վրայ՝ որ էր տեսակը:

Հազար չորս հարիւր տեսակ տանձերու նկարագրութիւնը ըրաւ մինչեւ 1871 եւ մեծ անուն ստացաւ:

Այս պարզ գործաւորը յաջողեցաւ վերջապէս անդամ ընտրուիլ Բարիզու գիտութեանց կաճառին՝ 19 ապրիլ 1847:

Իմ ուսանողութեանս ժամանակ երկու տարի ամբողջ հետեւեցայ իր երկրագործութեան դասախօսութեանցը, զոր ըրաւ շատ տարիներ Ժառտէն տէ Բլանթի մէջ:

Նիհար, ջղոտ, միջին հասակով եւ երկար մազերով մէկն էր:

Առջի բերան դէմքը համակրելի չէր եւ խիստ կ՚երեւնար՝ բայց սիրտը խիստ բարի էր եւ շատերու համար մեծ բարերար մ՚էր:

Վերջապէս ի հասակի 75 ամաց վախճանեցաւ 8 փետրվար 1882, վաթսուն տարի շարունակ Ժառտէն տէ Բլանթի մէջ աշխատելէն ետեւ նախ՝ իբրեւ սոսկ պարտիզպան գործաւոր, ապա իբրեւ օժանդակ բնագէտ, եւ իբրեւ բուսագէտ ուսուցիչ:

Յ. ԹԻՒՅՍԻՒԶԵԱՆ

Ֆօչէնէան շոգենաւ, նաւապետ Ստեֆըն, եկաւ Լիվրբուլէ ընդհանուր վաճառքով: Ֆօչէնէան [illegible]
ԷՏ. ԼԱՖՈՆՏԷՆ

ԱՄԵՆ ՎԱՅԵԼՉԱԶԳԵՍՏ ԿՆՈՋ
արդուզարդին վրայ կը գտնուի այսօր իբր անհրաժեշտ նիւթ մը՝ Սառա Պեռնառտիւֆուն բրնձափոշիէն մէկ տուփ, լուսագոյն բրնձափոշին Փիլօռ տը Ռիի հիմնապէս առողջարար լաւագոյն բաղադրութեամբ եւ զերծ ամեն վնասակար նիւթէ: Այս անտեսանելի եւ կպչուն փոշի չորս երանգներով կ՚արտադրուի՝ ճերմակ, վարդագոյն, մսագոյն եւ Ռաշէլ եւ չորս հոտեղէն՝ մանուշակ, մանիշակ, էլիօդրօբ, իլան իլան: Կը պատրաստուի Մոզէ-ջէր եւ ընկ. տան կողմէ, Բարիզ, ավընիւ տը լ՚Օբերա, Թիւ 32 եւ կրնայ գնուիլ աշխարհի բոլոր առաջնակարգ հոտեղինավաճառներէ եւ սափրիչներէ:

Մեր ընթերցողներուն ուշադրութիւն կը հրաւիրենք մեր այսօրուան չորրորդ երեսին մէջ հրատարակուած ծանուցման մը վրայ, Քօնեաք Քօմանի: Այս ընտիր քօնեաք, որուն ազնուութիւնն ու օգտակարութիւնը հռչակած են մեծամեծ բժիշկներ, կարեւոր ծառայութիւն մը կուգայ մատուցանել հասարակութեան, տարափոխիկ հիւանդութիւններու այս եղանակին մէջ: Անոր գործածութիւնը կրնայ նպաստել սեւ կասկածելի հիւանդութենէ զերծ մնալու:

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ
Ն. ԱՆԴՐԻՈՄԵՆՈ
Ի ԲԵՐԱ Ի ՊՈԼԻՍ
Մեծ փողոց 283 Սուլթ. Պայազիտ [illegible] 99

Պատիւ ունիմ ծանուցանել յարգոյ հասարակութեան Թէ գոհացնելու համար Բերայի եւ շրջակայից բազմաթիւ յաճախորդներս, ինչպէս նաեւ բազմաթիւ բարեկամներս որք արդէն կրցած են գնահատել իմ լուսանկարչական աշխատութիւններս, մեծ լուսանկարչատուն մը հաստատեցի ի Բերա: Այս նոր հաստատութիւնը լուսանկարչական առաջնակարգ հաստատութիւններու հաւասար դիրքի մէջ դնելու եւ զայն արժանի ընծայելու համար [illegible], ոչ մէկ զոհողութիւն չեմ խնայած: Գործաւորներս ունին վերջերս հնարուած գործիներ եւ անոնց այլազան մանրամասնութիւններն, այնպէս որ ամեն մարդ կրնայ իր լուսանկարն հանել տալ իր ճաշակին համեմատ, ամենէն պզտիկ ձեւէն մինչեւ բնական մեծութեամբ:
Երկարամեայ փորձառութիւն մը եւ լուսանկարչական գործիներուս բազմազանութիւնը երաշխիք մըն են Թէ իմ քլիշէներս լաւագոյնս պիտի յաջողին:
Այս բառերուս ճշդութիւնն ստուգելու համար կը բաւէ այցելել իմ լուսանկարչատունս եւ, եթէ փափագ յայտնուի, փորձ մը հանել տալ նախապէս համոզուելու համար:
Լուսանկարները կը յաջողին Թէ մշուշապատ օդին եւ Թէ պայծառ օդին:
Գիները համեմատաբար չափաւոր են:
822 45–100

ՅՈԴԻ ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ
[illegible], Կ. Պոլիս, 18 փետր. 1883
[illegible]
Կը ցաւիմ որ պաշտօնական գիրքովս կարող չեմ փորձել զայն, այլ համաձայն ուրիշներու փորձերուն և այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտնուի որ [illegible], իր այդ վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով, և մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի հռչակած է, մանաւանդ այդ [illegible] պատրաստութեան մէջ:
ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԷՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վեհ. Սուլթանին

ԻԼԱՆ ՊԱԶԱՐ [illegible]

Նիգտէի էրլիսէ անպար իլէ սէնայի Թարբուլնտա միւԹէրաքիմ վէ մէվճուտ պուլունան միւճէտտէտ ապա վէ չուգա վէ սայիրէ զըրբըւորլարը իլէ քէօհնէ էլպիսէ բարչալարը 1 սէնէ զարֆընտա Թէրաքիւմ իտէճէքլէրինին պէհէր մահ ազչէսինի նագտէն վէ բէշինէն իտա իտէրէք անպարտան գալտըրըլմագ իւզրէ քիանունը սանինին 12ինճի կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւզայէտէյէ իճրա օլունաճագ զարարը գաԹիսի վիրիլաւպ իրԹէսի կիւնի 100ատէ 5 զամմը գապուլ օլունաճաղընտան օլ վէճհլէ իշԹիրայա Թալիպ օլանլարըն մազգիւր Սէրաաքէրի լէվազըմաԹը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր: Նօ. 26 1—3

Մահալլինճէ միւպայաա մէվգըի միւնագասայա վազ օլունան նէֆս Եանիա իլէ Գօնիյա, Միչօվա վէ Զազըր մէվգըլէրի իչուն մուգԹազի բիրինճին պէհէր գըխէյի ճէտուլի 78, Բըրճէվէչ մէվգըինին 68 վէ Լօրուս մէվգըինին տախի 73 փարա ֆիյաԹլարը իլէ Թալիպի ճօհտէսինտէ օլտուղունտան Թէնզիլ ֆիյաԹը իլէ իԹասընա Թալիպ օլանլարըն մազգիւր Սէրաաքէրի լէվազըմաԹը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր: Նօ. 27 1—3

Մէվճուտ օլուպ ֆիրուխԹ օլունաճագ օլան 4719 գըԹէ էքլէ գայըշ սալին բէքսիմաԹըն պէհէր գըխէյի ճէտուլի սիմ մէճիտիյէ 20 գրշ. հիսապը իլէ 14½ փարայա իշԹիրասը Թալիպի ճօհտէսինտէ օլուպ մահըլ հալը բուլինին 8ինճի ճումաա իրԹէսի կիւնի զարարը գաԹիսի վիրիլէճէքինտէն զամմ իլէ իշԹիրասընա Թալիպ օլանլարըն մազգիւր Սէրաաքէրի լէվազըմաԹը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր: 2—3

Ճինուտը Ճէնապը Միւլիւքեանէ մուաէնէնաԹը իլէ հայվանաԹը միրիէէ խտարէսի իչուն միւպայաա օլունաճագ վէ իշպու քիանունը սանինին 6ընճը բէնշէնպէ կիւնի զարարը գաԹիսի վիրիլէճէկի էվվէլճէ իլան գըլընմըշ օլան մալիւմ էլ մըգտար պուղտայ վէ արփանըն չէնկը մէզքիւրէսի Չինճի ճումաա իրԹէսի կիւնի զարարը գաԹիսի վիրիլմէք վէ 10ընճը բազար իրԹէսի կիւնի Թախի ֆիյաԹլարըտան 100ատէ 5 Թէնզիլի գապուլ էտիլմէք իւզրէ իհալէյի էվվէլիյէսինի իճրա օլունաճաղընտան իշԹիրայա Թալիպ օլանլարըն մազգիւր Սէրաաքէրի լէվազըմաԹը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր: Նօ. 24 3—3

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿ.

ՀԻՄՆԵԱԼ ԸՍՏ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿԻ ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 ՕԳՈՍՏՈՍ 2/14ԻՆ 20 ՍԷՖԷՐ 1310
Ապահովագրութիւնք ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ, ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԱՅԼ ԱՄԵՆԱՅՆ ՎՆԱՍՈՒՑ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, Կ. ՊՈԼԻՍ, ԵԷՆԻ ԽԱՆ, ՔԱՐԱՔԷՕՅ, ՂԱԼԱԹԻԱ. 771

ՔՕՆԵԱՔ ԳՈԹՌՈՆԻ

Յիշեալ քօնեաքը տարրալուծուելով բժշկական վարժարանին մէջ, աղէկ գտնուեցաւ եւ զեղարուեստից արծաթ շքադրամ մը տրուեցաւ տիրոջը։ Կայս. պալատան համրային տարրալուծիչ Գ. Մօռօ, քննելէ ետք յիշեալ քօնեաքը, նպաստաւոր տեղեկագիր տուաւ։ Գ. Պրահամի, Գ. Մանոն, Մավրոէնի փաշա, Տքթ. Խորասանճեան, Զամպաքօ փաշա, նոյնպէս քննելով զայն՝ նպաստաւոր տեղեկագիր տուին։

Կեդրոնատեղին Կալաթա, Պէօյիւք Խալիլ փաշա խան թիւ 6, Ֆինճանճըլար Սուրկի Գոլարիտիի քով. Վէզնէճիլէր Գ, Սթավրօ Բիրեաքիտիի դեղարանը, Կոսկա Թրամվէյի կայարանն Կարապետ Ս. Պէրպէրեան դեղարան, կամուրջին վրայ Պէօյիւքտաէրէի շոգենաւին նաւամատոյցը Ստէֆանաքի ծխավաճառին քով, Պէշիկթաշ Քրիստ. մէյտանին գազինոճի Ալիքսանի քով, Բերա Թաքսիմ 54 թիւ շարաւաճառ Հաճի Սարիմի քով եւ ուր ամեն տեղ։ 392

[illegible]

8

[illegible] ՈՏՆԱՄԱՆՆԵՐՈՒ

Պ. ՔԱԹՍԻՔԱՔԻՍ

ԲԵՐԱ, ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 309

Այս մթերանոցին տէրը, Պ. Քաթսիքաքիս, կը ծանուցանէ իր արգոյ յաճախորդներուն եւ հասարակութեան թէ տարուան ամեն եղանակներուն իր մթերանոցին մէջ պիտի գտնեն ամեն տեսակ պատրաստ կօշիկներ եւ թէ գործատուն մը ունի ուր յանձնարարութեամբ կօշիկներ կը պատրաստուին էրիկ մարդերու, կիներու եւ տղաքներու համար, գործածելով առաջնակարգ նիւթեր Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ ամենէն համբաւաւոր գործարաններէ ելած եւ իրենց վայելչութեամբը, տոկունութեամբն ու գիներու համեստութեամբը նշանաւոր։ Յանձնարարութիւնները կը կատարուին արագ եւ կէտ առ կէտ։ Նոյն հաստատութեան մէջ կը գտնուին նաեւ առաջնակարգ լաստիկներ։ Մէկ այցելութիւն կը բաւէ որպէս զի հասկցուի այս հաստատութեան նիւթերուն գերազանցութեանը։ 11—36

ՔԱՈՒՉՈՒԷ ՄՈՒՃԱԿ

(ԼԱՍԹԻՔ)
(ԵՒ ՄԱՆԹՕ ՄՈՒՇԱՄԱ

ՀԱՆՐԱՃԱՆՕԹ ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ՌԻՊԸՐ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Մայրաքաղաքիս մէջ երկար ատենէ ի վեր ճանչցուած է, թէ մեր քաուչուէ մուճակները կը գերազանցեն հրապարակիս վրայ գտնուածները թէ՛ իրենց ճաշակաւ եւ թէ հաստատուն զուտ կաուչուքէ շինուածքով։

Այս անգամ մեր յաճախորդաց փափագանաց համեմատ ընտիր բրդեղէն կերպասէ եւ զուտ կաուչուքէ շինուած խիստ ձեւաւոր եւ դիմացկուն մանթօ բերել տուած ենք։

Ինչպէս գործարանիս մուճակները նոյնպէս մանթօները ուրիշ գործարաններու շինուածին 2-3ը կը հինցունէ եւ մէջը բնաւ ջուր չառներ։

Մեր մուճակներուն ներսի կողմը, կշիռ մը եւ գուլրի կողմը առիւծի պատկերը դրոշմուած է, եւ կը վաճառուին բոլոր քաուչուէ մուճակ ծախողներու քով։ Իսկ մանթօները օծիքին ներսի կողմը կը դրոշմուած առիւծի եւ կշիռի նշանները, եւ կը ծախուի ի կեդրոնատեղին, ինչպէս նաեւ ի Զմիւռնիա Արասթա չուկան, Հանըմալաւ Րիֆաթ էֆ-ի քով եւ ի Ակլանիկ պէզէսթէն Հաւկան գաֆաֆ Ահմէտ Մէհմէտ Օղլուի քով։ Կեդրոնատեղին է, Կ.պոլիս, պահճէ Գափու Գոժամամ օղլու խան գրան կից թիւ 13-14 մթերանոցը։ 800 51—45

ՏՐՔ. Մ. ԽԱԶԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՆԳԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
1 ՊԱՀՃԷ-ԳԱՊՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մասնագէտք առանց քաշելու լինորի արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենաատարին ցաւած ակռաները, ոսկի, պլատինա եւ մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաեւ դարմանումն ամեն տեսակ բերնի եւ ակռայի հիւանդութեանց։

(Բացի կիրակիէ) ամեն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 114

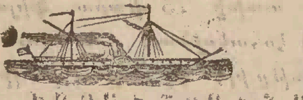

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

[illegible], Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջև

[illegible]

Անուանք	Թօնաժ	Անուանք	Թօնաժ	Անուանք	Թօնաժ
[illegible]	2000	[illegible]	1600	[illegible]	3200
[illegible]	3000	[illegible]	5500	[illegible]	1700
[illegible]	5500	[illegible]	2200	[illegible]	1500
[illegible]	2300	[illegible]	1800	[illegible]	1000
[illegible]	3000	[illegible]	2200	[illegible]	2800
[illegible]	3000	[illegible]	2000	[illegible]	4400
[illegible]	2200	[illegible]	3000	[illegible]	3200
[illegible]	2000	[illegible]	7000	[illegible]	3000
[illegible]	3800	[illegible]	1200	[illegible]	3500
[illegible]	2600	[illegible]	6000	[illegible]	3500
[illegible]	2500	[illegible]	2600	[illegible]	4000
[illegible]	2100	[illegible]	2000	[illegible]	3200
[illegible]	2000	[illegible]	[illegible]	[illegible]	2000
[illegible]	2700	[illegible]	2200	[illegible]	7000
[illegible]	5000	[illegible]	2000	[illegible]	4500
[illegible]	[illegible]	[illegible]	4500	[illegible]	3000
[illegible]	[illegible]	[illegible]	2000	[illegible]	1200
[illegible]	[illegible]	[illegible]	1500	[illegible]	2800
[illegible]	2500	[illegible]	4500	[illegible]	500
[illegible]	4800	[illegible]	6500	[illegible]	5000
[illegible]	2100	[illegible]	2000	[illegible]	6000
[illegible]	2600	[illegible]	3100	[illegible]	3600
[illegible]	3000	[illegible]	2000	[illegible]	1000
[illegible]	3200	[illegible]	3000	[illegible]	200
[illegible]	2600	[illegible]	6000	[illegible]	[illegible]
[illegible]	800	[illegible]	4500	[illegible]	140
[illegible]	700	[illegible]	2000	[illegible]	[illegible]
[illegible]					8000
[illegible]					[illegible]
[illegible]					[illegible]

Ո—րդինօ շոգենաւը, նաւապետ Քըր, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն մեկնած է ամսոյս 9ին և 24ին հօս կ'սպասուի։

[illegible]
Դիմել առ [illegible]
Գործակալ
Թիւ 17-18, [illegible]
858

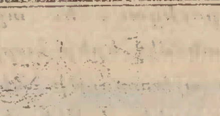

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

[illegible] Լիվերփուլ և Ամերիկայի միջև

Անուանք	Թօնաժ	Անուանք	Թօնաժ
Ումբրիա	7718	Կատալոնիա	4845
Էթրուրիա	7718	[illegible]	4531
Սերվիա	7391	Սամարիա	3574
Աուրանիա	7268	Մարաթոն	2403
[illegible]	5597	[illegible]	2393
Սեֆալոնիա	5517	[illegible]	2166
Գալլիա	4809	[illegible]	2246
[illegible]	[illegible]	[illegible]	2144
[illegible]	[illegible]	[illegible]	599
[illegible]	[illegible]	[illegible]	1355
[illegible]	1618		

Մորոքքօ շոգենաւ, նաւապետ Մար, եկաւ։

Թրինիտատ շոգենաւ, նաւապետ Ուիլեամս, պիտի գայ Լիվրբուլէ դէպ ի 30 ամսոյս։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՕԼԻ գործակալ
Thomas C. Joly
[illegible] խան, Թիւ 40
932 [illegible]

ՔՕՆԵԱՔ ՄԷԹԱՔՍԱՍ ԵՂԲԱՐՑ

[illegible] "ԱՄԻԳԴԱԼՈՍ"

ԽՆԴԻՐ ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ

ԳՕՆԵԱՔ ԽԱՂՈՂԻ ՀԱՐԱԶԱՏ ԳԻՆԻԷՆ
Ս. Ի. ԵՒ Ե. ՄԷԹԱՔՍԱՍԻ Ի ՊԻՌԷԱՑ

Փորձեալ՝ հիւանդ և ապաքինեալ անձանց գործածութեամբ և յանձնարարեալ նշանաւոր քիմիագիտաց և բժշկաց մասնաւոր յայտագիրներով որոց անուանքն ստորեւ կը յիշուին։

Ա. Կ. Խրիստոմանոս. դասատու ընդհանուր Քիմիագիտութեան եւ Տնօրէն բնալուծարանին։

Pierre Apery (Constantinople) Chimiste expert assermenté près la Municipalité du VIe cercle et des Consulats d'Autriche Hongrie, de Grèce et d'Allemagne.

Օթ. Բուսափալօս. օգնական դասատու Քիմիագիտութեան ազգային համալսարանին եւ գլխաւոր բժիշկ նաւային վարժարանին։

Սփ. Ա. Իգօնօմիտիս. Քիմիագէտ եւ օգնական դասատու համալսարանին։

Տ. Օրփանիտիս. դասատու համալսարանի եւ նախագահ բժշկական խորհրդոյն։

Թ. Աֆէնտուլիս. դաս. Համալս. եւ Տնօրէն Պրուէլայի հանր. հիւանդանոցի։

Ե. Գարամի՛ցա. դաս. Համալս. եւ Տնօրէն Աթէնքի զօրանոցական բժշկութեան։

Մ. Հաճիմիխա՛լիս. դաս. Համալսար։

Տ. Գօ՛նսուլաս. դաս. Համլս. եւ Տնօրէն Մանկաբարձական վարժարանին։

Ա. Զիննի. դաս. Համալ. անդամ Մանկաբարձական ժողովոյն, բժիշկ Մանկաբարձարանին յԱթէնս եւ անդամ Եւրոպիոյ զանազան գիտական ընկերութեանց։

Ի. Ղալվա՛նիս. դաս. Համ. Տնօրէն վիրաբուժ. հիւանդանոցի, եւ անդամ վիրաբուժական ընկերութեան Փարիզու։

Ն. Տ. Մագգա՛ս. դաս. Համալս. եւ բժիշկ «Էվանկէլիսմօ՛ս» հիւանդանոցին։

Ս. Մէրգո՛ւրիս. Տնօրէն քաղաքապետական «Էլպի՛ս» հիւանդանոցին։

Է. Գալլիբօնծիս. օգ. դաս. վիրաբուժութեան.

Ալ. Սգո՛ւֆօս. բժշկապետ զօրաց։

Ս. Լաղուտարիս. բժշկապետ նաւ. զօրաց։

Ն. Բէզօփուլօս. դաս. ախտաբանութեան։

Է. Ֆօգա՛ս. բժիշկ եւ անդամ բժշկ. ընկերութ.

Ի. Գամպա՛նիս. բժիշկ Թագ. արքունեաց։

Ն. Քս. Տէլլաբորթա. դաս. Համալս։

Սփ. Գօնտօլէ՛օն. Տնօր. վիրաբժ. գիտ.

Էսթ. Տամուլիա՛նօս. Տնօրէն զինուորական շտեմարանին դեղօրէից։

Էլ. Ւրի՛ցաս. դեղ. նաւային զօրանոցի.

Ն. Փասխա՛քիս. բժիշկ ի Քիոս։

Ա. Է. Ա. Գոմանոս փաշա. բժշկապետ արքունեաց Խտիվի յԵգիպտոս։

Ն. Զանկարօ՛լաս. բժշկապետ Աղեքսանդրիոյ յոյն հիւանդանոցի եւ անդամ միջազգային առողջ. ընկերութեան Եգիպտոսի եւ Փարիզու բժշկական Ակադեմիայի։

Ն. Մօսխա՛ղօս. Տնօրէն Աղեքսանդրիոյ յոյն հիւանդանոցին։

Զամպաքօ՛ս փաշա. բժիշկ ի Կ. Պոլիս։

(Կան նաեւ բազում այլ յայտագիրներ եւ կարծիքներ թէ՛ ներքին եւ թէ՛ արտաքին նշանաւոր բժշկաց եւ քիմիագիտաց կողմէն որք զանց առնուած են։)

ԲՆԱԼՈՒԾԱՐԱՆ ՊԻԷՐ ԱՓԷՐԻԻ
Թիւ 2,164

Փիէր Ափէրի Քիմիագէտ իրազեկ եւ երդմնեալ պաշտօնեայ Քաղաքապետութեան, եւ Աւստրիոյ, Գերմանիոյ եւ հելլենական հիւպատոսարանաց։

ՏԵԱՐՔ Ս. Ի. եւ Ե. ՄԷԹԱՔՍԱՍ
Ի Պիռէայ հրապարակ Ապոլոնի

Ձենէ պատրաստեալ քօնեաքը քիմիական բնալուծութեան ենթարկելով գտանք հետեւեալները.

ԲՆԱԿԱՆ ՏԱՐԵՐՔ

Պարունակեալ քանակութիւն իւրաքանչիւր շիշի 775 խորանարդ հարիւրամէդր.—Տեսք յստակ.—Ցոյժ թեթեւ ձթու.—Հոտ հաճելի եթերի նման.—Համ կիզիչ եւ ախորժելի.—Գոյն ոսկեդեղին.—Կազմութիւն հոսուն եւ փոքր ի շատէ անհաստատ.—Մրուր ոչինչ.—Խտութիւն 0,939—15° աստիճան։

Աստիճանք. Ե. Լուսսաք 43, 5—15°
» Գարթիէ 17,50—15°
» Վօմէ 18,00—15°
Եւաչում. 83

ՔԻՄԻԱԿԱՆ ԲԱՂԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Բնական կայողի գինի 43,40—100,00—ջուր 55,00—100,000.—Շաքարեղէն նիւթն. Նիւթական մասը 1,50—100,000։

Մէվալին, Շամթօ, Վիոլէթալ, Սոուէյնէր, Սալէ, Մօլիէր եւ Սուէյնին ցոյց տրուած եղանակներու հետեւելով՝ ընդունայն աշխատեցանք ձեր պատրաստած ԳՕՆԵԱՔին մէջ օտար նիւթեր գտնելու։

Մեր խուզարկութիւններէ բացայայտ կ'երեւի որ ձեր ԳՕՆԵԱՔը ոչ մի օտար ցքի կամ ներկիչ նիւթ կը պարունակէ եւ ոչ արհեստական համեմներ, այլ խաղողի հարազատ գինիէն պատրաստեալ է, որով ջերմագէս կը յանձնարարեմք ամեն կամեցողին լաւ ԳՕՆԵԱՔ ունենալու։

Ի Կ. Պոլիս 11/23 սեպտ. 1891
Փ. ԱՓԷՐԻ

Թիւ 1,203

ՎԿԱՅԱԳԻՐ

Գ. Գ. Մէթաքսաս եղբարց հրաւիրանօք ի Պիռէայ գտնուած գօնեաքի գործարաննին այցելեցի եւ հոն պատրաստեալ ըմպելիին նախնական նիւթերը քննելով գտայ թէ խաղողի ցքին կը հանուի 1890 Lille գաղղիական քաղաքին Warein գործարանին շինած կայլակագործիով եւ գործածեալ գինին «Ճերմակ Մօսխա՛թօսն» է. գտայ նաեւ թէ 42 մեծ տակառաց մէջ 85,000 օխա պատրաստի գօնեաք կը գտնուի որ տարին մըրաւելի չտեմարանեալ է զուտ հելլենական ԳԻՆԻԷ եւ որ կը պարունակէ 42,5 °/o բնական ցքի գինւոյ բոլոր անուշահոտութիւնն ունենցող։ Ուստի կարող եմ յանձնարարել ի պաշտօնէ Մէթաքսաս եղբարց ՔՕՆԵԱՔը իբր հարազատ հելլենական որ կրնայ մըցիլ գաղղիական հարազատ գօնեաքներուն հետ։

յԱթէնս 4 Օգոստ. 1892
Տ. Կ. ԽՐԻՍՏՈՄԱ՛ՆՈՍ
Դասատու ընդհանուր բնալուծութեան եւ Տեսուչ բնալուծական գործարանին.

Միակ ներկայացուցիչ ի Կ. Պոլիս, ԹՐԻԱՆՏԱՖԻԼՈՊՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ 815

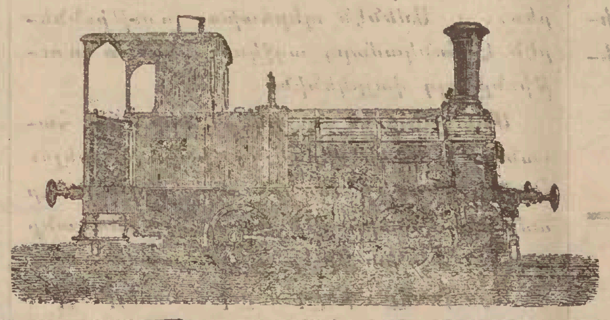

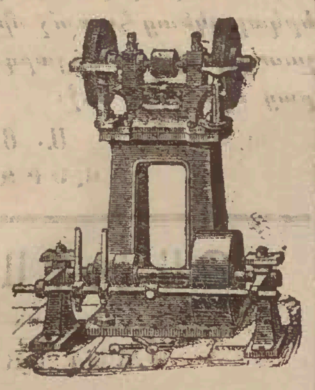

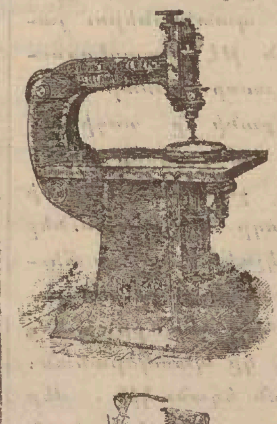

ԷՔՄԲՈՌ ՎԷՌՊԱՆՏ

ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
ՄԵՔԵՆԱՅԻՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՑՈՅՆՆԵՐՈՒ
ԱՐՏԱԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՃԻՒՂԸ

Մեքենաներու և գերմանական այլ արհեստական նիւթերու ցուցադրութիւն ի Ղալաթիա, Քերչէ ճալէ Բազար, Թիճարէթ խան (նախկին կեդրոնատեղի ծխախոտի Ռէժիի)

Արհեստական, երկրագործական, ճարտարապետական, ծովային եւայլն, եւայլն ՆԻՒԹԵՐՈՒ և ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌՈՒՄ։

Տեղեկութիւնք կը տրուին մեքենաներու ամբողջ գործարաններու վերաբերեալ։

Ցուցադրութեան մէջ կը գտնուին միշտ զանազան մեքենաներու, ջրհաններու, խոհանոցի նիւթերու, գերմանական կենցաղի և ուրիշ վաճառքներու։ 798

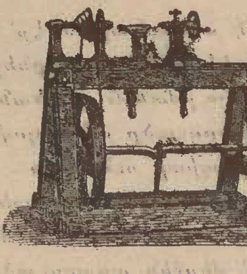

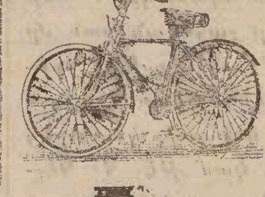

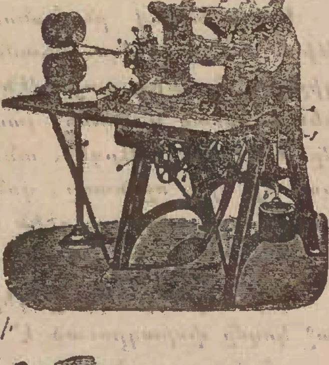

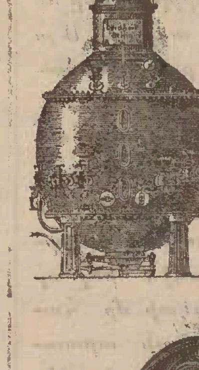

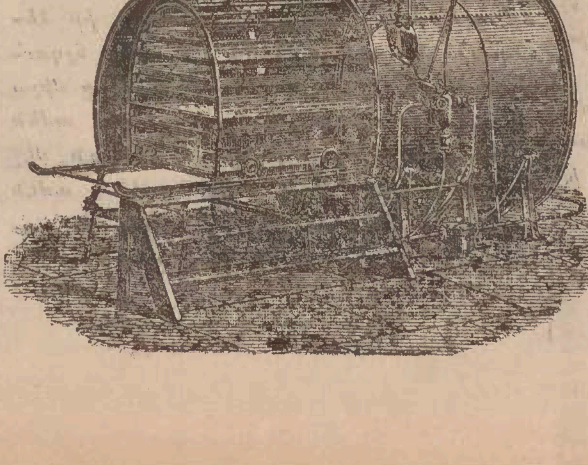

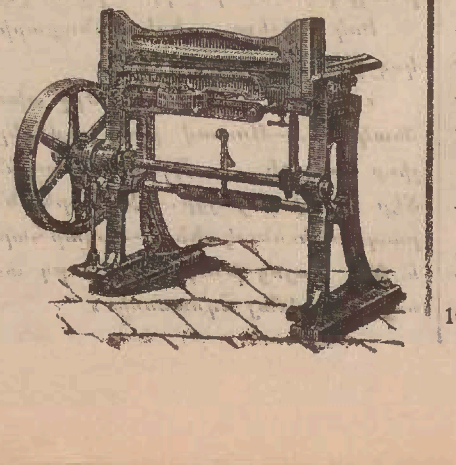

Պիտի պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափոշի

La
VELOUTINE

պատրաստուած ԲԻՍՄՈՒԹՈՎ
ձեռամբ
CHles FAY, Parfumeur
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

ՓԷՆԻՔՍ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ, ՀԻՄՆԵԱԼ 1828

Հաստատեալ ի Փարիզ իր կեդրոնատեղին, [illegible], թիւ 15

Դրամագլուխ	Փրանք	10.000.000
Պահեստի դրամ	»	7.650.000
Թղթապանակին մէջ	»	69.244.813
Հասոյթ 1892 տարւոյ	»	45.328.804
Վճարուած վնասք	»	176.000.000
Երաշխաւորութիւնք [illegible]	»	144.500.000

Ի Կ. Պոլիս, Ընկերութեան գործակատար՝ ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԲԱՆՔԱՆ։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ Սիմոն Քայսէրեան, մասնաւոր տնօրէն ի Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Քարաքէօյի հրապարակ, Եէնի-Խան, առաջին յարկ։ 690

ՌՈՅԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ
ԱՍԻՒՐԱՆՍ ՔՈՐՓՕՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՕՆՏՕՆ 1720ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան	Անգլ. ոսկի	4.000.000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է	»	35.000.000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ քարաշէն եւ փայտաշէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք եւ ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ եւ մանաւանդ առանց որ եւ իցէ ԶԵՂՉԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափագողք կը հրաւիրուին դիմել առ Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ. Պահճէ Գափու, Մէյտանճըզ սօքաք, Ուիթալ Խան. 726

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈԹԻ ՕՇԱՐԱՆ)
ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՃՈՒՐ ԻՒՂ
[illegible]
Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈԹԻ և ՊՕՈՒՆԻ, ի Նիւ-Եօրք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորուի ձկան հում իւղէ բոլոր յատկութիւններէն զատ, Հիբոֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ Խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճղճիմութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, տարբ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն,

Կը վաճառուի ամենայն դեղագործաց [illegible] քով
[illegible] ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԸՐ ԵՒ ՀԱՅՐԵԼ

ՇԻՐՔԷԹԻ 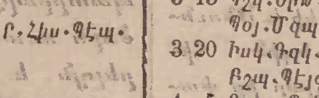 ԽԱՅՐԻՅԷ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

1893 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 2 ԵՐԵՔՇԱԲԱԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ 1894 ՅՈՒՆՎ. 17

Վաղօրդէն Էլող շոգենաւեր

2 — Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.
2 — Ենմ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. Ենիք. Մրկ. Ռ. Հիս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.
2 — Գնտ. Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գզկ.
2 — Պէյզ. Բշպ. Չպզ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտլ. Վնիք. Զէնկ. Պէյլ. Գզկ.
2 30 Պէյզ. Բշպ. Ենք. Չպզ. Գնլ. Պօյճ. Ռ. Ա. Հս. Գնտլ. Արն. Զնկ. Պէյլ. Օրթ. Գզկ. Իսկ. Պշք. Գապ.
2 45 Ռ. Ա. Գվ. Ենմ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. Պէյզ. Բշպ. Չպզ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտ. Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Իսկ.
3 15 Ա. Հս. Գնտ. Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք.
3 15 Ենմ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. Ենիք. ՍԹՆ. Միրկ. Պյճ. Ռ. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.
4 50 Պէյզ. Բշպ. Չպզ. Գնլ. Ա. Հիս. Գնտ. Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք.
4 15 Ենմ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. ՍԹՆ. Միրկ. Պօյճ. Ռ. Հս. Պէպ. Արնվ. Գրչ. Օրթ. Պշք.
5 30 Ա. Գվ. Ենմ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. Պէյզ. Ենիք. ՍԹՆ. Միրկ. Պօյճ. Ռ. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.
7 — Մրկ. Ռ. Ա. Հս. Գնտ. Արնվ. Զնկլ. Պէյլ. Օրթ. Գզկ. Պշք. Իսկ.
7 15 Ենմ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. Պէյզ. Բշպ. Ենք. Միրկ. Գնլ. Ռ. Ա. Հս. Գնտ. Արն. Զնկ. Պէյ. Օրթ. Գզկ. Պշք. Իսկ.
7 45 Ա. Ռ. Գվ. Ենմ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Մրկ. Ռ. Հ. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.
8 45 Ենմ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. Պէյզ. Բշպ. Չպզ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտ. Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Իսկ.
9 — Ենմ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. Ենիք. ՍԹՆ. Պօյ. Ռ. Հս. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշկ.
10 25 Ենմ. Մգպ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Մրկ. Ռ. Հս. Պէպ. Անվ. Օրթ. Պշկ.

Կամուրջէն Վաղօրդ Մէկնող շոգենաւեր

3 15 Պշկ. Օրթ. Գրչ. Արվ. Պէպ. Ռ. Հս. Մրկ. Ենք. Թրպ. Պօյ. Մգպ. Ենմ. Ա. Գվ.
3 20 Իսկ. Գզկ. Պէյլ. Զնկ. Վնք. Գնտ. Ա. Հ. Գնլ. Չպզ. Բշպ. Պէյզ.
4 5 Գապ. Պշկ. Իսկ. Գզկ. Օրթ. Պէյլ. Զնկ. Արվ. Գնտ. Ա. Ռ. Հս. Գնլ. Մրկ. Ենք. Բշպ. Պզզ. Թրպ. Պէօյ. Մգպ. Ենմ.
4 30 Պշկ. Օրթ. Գրչ. Արվ. Պէպ. Ռ. Հս. Մրկ. ՍԹՆ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մգպ. Ենմ.
5 20 Իսկ. Պշկ. Գզկ. Օրթ. Պէյլ. Զնկ. Արվ. Պէպ. Գնտ. Ա. Ռ. Հս. Գնլ. Չպզ. Մրկ.
5 15 Պշկ. Օրթ. Գրչ. Արվ. Պէպ. Ռ. Հ. Մրկ. Ենք. Թրպ. Պօյ. Մգպ. Ենմ. Ռ. Ա. Գվ.
6 — Գապ. Պշկ. Օրթ. Արվ. Պէպ. Ա. Ռ. Հս. Մրկ. Ենք. Պզզ. Թրպ. Պէօյ. Մգպ. Ենմ.
7 — Պշկ. Իսկ. Գզկ. Պէյլ. Զնկ. Արվ. Գնտ. Ռ. Հս. Պօյճ. Գնլ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մգպ. Ենմ.
8 30 Պշկ. Օրթ. Գրչ. Արվ. Պէպ. Ռ. Հ. Մրկ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մգպ. Ենմ.
9 25 Պշկ. Օրթ. Արվ. Գնտ. Ռ. Հս. Պօյ. Գանլ. Ենք. Պէզ. Թրպ. Պէյ. Մգպ. Ենմ.
10 5 Գապ. Գզկ. Պէյլ. Զնկ. Վնք. Գնտ. Ա. Հ. Գնլ. Չպզ. Բշպ. Պզզ. Թրպ. Մգպ. Ռ. Ա. Գվ.
10 20 Պշկ. Օրթ. Գրչ. Արվ. Պէպ. Ռ. Հս. Պօյճ. Մրկ. ՍԹՆ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մգպ. Ենմ.
10 50 Գապ. Պշկ. Օրթ. Գրչ. Արվ. Պէպ. Գնտ. Ա. Ռ. Հսք. Գնլ. Մրկ. Ենք. Բշպ. Պզզ. Պէպ. Ենմ. զացող շգ. Ն պիտի ծայրուղղակի.
11 10 Իսկ. Գզկ. Պէյլ. Զնկ. Վնք. Գնտ. Ա. Հս. Գնլ. Չպզ. Բշպ. Պզզ.
11 20 Պշկ. Պէպ. Ռ. Հս. Մրկ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մգպ. Ենմ. Ճամպալլէ
11 30 Պշկ. Գզկ. Օրթ. Պէյլ. Զնկ. Վնք. Պէպ.
12 15 Պշկ. Օրթ. Գրչ. Արվ.

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ